
VÄRMLANDS ANOR

1996:4

November 1996

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

ISSN 1400-1047

Pris 30:-

Årgång 13

Soldattorpet vid Kristinehamns Garnison är beläget utanför regementsområdet nära huvudgrinden. Det är möblerat som soldattorp från 1800-talet.

VärmlandsAnor

VärmlandsAnor utges som medlems-tidning för Värmlands Släktforskarförening. Bidrag till tidningen, synpunkter på inriktningen och tips om händelser för bevakning mottas tacksamt av Redaktören. Citat ur VärmlandsAnor får göras, om källan anges.

Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera och sätta rubriker i insända bidrag.

Upplaga 1000 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare och redaktör Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga. Telefon 054-872754

Produktion Consulting Data, Malm-torgsgatan 18, 65340 Karlstad. Telefon 054-218777 Telefax 054-218829 Mobil telefon 070 646 07 61

Tryck Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Manusstopp för 1997:1 är 3 feb 1997

Värmlands

Släktforskarförening

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse. Föreningen är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.

Organisationsnummer 873201-6897

Föreningens adress c/o Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga.

Medlemsavgiften är 100 kr för ordinarie medlem och 30 kr för familjemedlem (1997) till svenskt postgiro **46 96 60-5**. Medlemmar i Norge erlägger 100 norska kronor + porto 40 respektive 30 kronor till norskt postgiro **0806 1944339**.

Arkiv Emigrantregistret, Box 331,65208 Karlstad. Telefon 054-159272.

Besöksadress Gamla Badhuset, Norra Strandgatan 4, Karlstad

Styrelsen 1996

Ordförande Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga. Telefon 054-872754 Mobil tel 070 634 81 87

Vice ordförande Bernhard Granholm, Ljunggatan 39 C, 66432 Grums. Telefon 0555-61153

Sekreterare Gunnar Jonsson, Älvhags-gatan 25, 66140 Säffle. Tel 0533-10559 Mobil tel 070 583 24 96

Kassör Harald Persson, Malm-torgsgatan 18, 65340 Karlstad. Tel 054-218777

Materialförvaltare Bo Cider, Skolgatan 12, 66060 Molkom. Tel 0553-10378

Ledamot Gunhild Svensson, Odalvägen 15, 65350 Karlstad. Tel 054-531448

Ledamot Anette Carlsson, S Ringvägen 12, 68143 Kristinehamn, Tel 0550-17447

Registrator Sonja Peterson, Ölme-gatan 9 A, 65230 Karlstad. Tel 054-219411

Medlemsavgiften 1997

Vid årsmötet 16 mars 1996, se artikel i VärmlandsAnor 1996-2 sida 2, beslöts att medlemsavgifter för 1997 blir oförändrade med 100 kronor för medlem och 30 kronor för familjemedlem.

Den ogynnsamma utvecklingen av utlandsperto föranledde dock beslut om att medlem med adress utanför Sverige måste erlägga portotillägg med SEK 40 kronor.

Redan portot till Norden/Baltikum gör att tidskriftens 4 nummer per år kostar lika mycket som kommer in på med-

lemsavgiften. Ingenting finns över för föreningens verksamhet i övrigt, föreläsningar, aktiviteter, utgivning av skrifter etc. Porto till övriga Europa och Amerika visar en klar negativ bild. Styrelsens beslut syns därför vara klokt för att kunna bibehålla VärmlandsAnors höga standard jämsides med aktivt arbete i släktforskning.

Inbetalningskort för årsavgift 1997 bifogas detta nummer.

Harald Persson

*Styrelsen för Värmlands Släktforskarförening
önskar alla släktforskare en God Jul
och ett Gott Nytt Släktforskarår 1997*

Hjälp valberedningen!

Visserligen är det långt till nästa årsmöte, men ändå . . .Tveka inte att slå en signal till någon i valberedningen om Du har förslag på lämpliga perso-

ner till styrelsen eller andra funktioner. Gunnar Bergström 054-560698 Ingrid Johansson 0570-61070 Stig Jonasson 0550-17109

Innehåll

Gränsträffen	3
Riksstämman	3
Stämmomiddag	4
Ordförandekonferens	4
Det hände år 1796	5
Arkiv i kommunen	8
Ordna släkträff	8
Bouppteckningar	9
Lilla Anna o björnen	10
Sponsorer	11
Solvarv i Askersby	12
Böteslängder	14
Antavla 47	15
Domboksmtrl 1796	16
Antavla 48	17
DIS	18
Resa till Säffle 1914	18
Rickard Brobergs arkiv	19
Smedsläktsforskning	20
Stavnäs F 1687-1920	20
Andra medlemsblad	21
Boktips	21
Mäster Göra Aldrin	23
Anor Sökes	25
Annonser	25

Gränsträffen Charlottenberg

14 september möttes släktforskare från Östfold, Romerike och Follo historielag i Norge och Värmlands Släktforskarförening i samarbete med Eda kommunbibliotek till en gränsträff i Charlottenbergs Folkets hus.

Ett 50-tal forskare från båda sidor riksgränsen hälsades välkomna av bibliotekarie Inga-Lill Wallander. Måhända orsakade det vackra höstvädret med möjlighet till svamp- och bärplockning att antalet kunde ha varit dubbelt fler.

Ottar Stordahl i Östfold var förhindrad delta och Kjell Karlsen i Ættehistoriekommittén föredrog Stordahls anförande som innehöll en noggrann redogörelse för utvecklingen i Norge sedan 1600-talet intill nutid, se särskild artikel i nästa nummer av VärmlandsAnor. Mängden av frågor efter föreläsningen visade behovet av information speciellt för svenska forskare.

Det var som flera sade, - Jag har fått veta mycket som jag inte visste eller var osäker på.

Bernhard Granholm och Gunnar Jonsson redogjorde för domboksforskningen och Tingshuset i Häljebol. Efter en enkel kaffelunch följde 2 timmar med spontana grupperingar kring borden, där samtal och byten av släktuppgifter var livliga. Av svenska medlemmar fanns tillresta sådana från Gränna och Varberg som kombinerat gränsträffen med släktbesök.

Harald Persson

Saxat

Finns det något mer praktiskt, lättburet och lättanvänt än en bok? Bara öppna pärmarna och utan minsta eluttag eller hårddisk eller batteri sätts landskap och gestalter i rörelse innanför pannbenet. Blixtnabbt kan man ta sig från monoliten i Arthur C Clarkes "2001" till Odysseus farofyllda färd hem efter trojanska kriget.

Maria Larsson

Poet och novellförfattare

(ur NWT 4/11 1996)

Riksstämman i Växjö

Utställare i 2 våningar, 500 personer 1.dagen, en vanlig Riksstämman. Foto L-G S

- Jag uppskattar det arbete som läggs ned av ordförandena i släktforskarföreningar, av stämmodeltagarna, av släktforskarna i föreningarna. Jag beundrar det intresse varmed de prioriterar sin tid och det resultat som presteras. Förbundsordföranden Krister L:son Lagersvärd var ödmjukt berömande vid Riksstämman 1996 i Växjö.

Sveriges Släktforskarförbunds Riksstämman 1996 med tema Transatlantiska Rötter hölls i Växjö 31 aug-1 sept med Kronobergs Genealogiska Förening som värd. Ett stort antal föreningar och företag deltog med material i utställningsdelen. Allt var förlagt till det nybyggda Konsert- och Kongresshuset i centrum av Växjö. Bland allt intressant material som visades var Förbundets nya bok med förfäderna till 24 svensk-amerikanska kändisar. Vidare demonstrerades den CDRom-skiva Förbundet nu ger ut med en dödbok för hela Sverige 1968-1996. Samtidigt med utställningen hölls föredrag om emigrationen, arrangerat av Emigrantinstitutet.

Förhandlingarna hölls lördagen 1 sept kl 1300 och klarades av på 90 minuter. Landshövdingen i Kronobergs län, Wiggo Komstedt, ledde förhandlingar på sitt sedvanliga fasta och humoristiska sätt. Valen innebar inga överraskningar. Leif Gidlöf i styrelsen hade avböjt omval och ersattes av Ragnar Fornö, f 1970,

som studerar i Uppsala och som i sin presentation av sig själv gav ett förtroendeingivande intryck. Vid stämman presenterades nya förbundssekreteraren Madeleine Raftö som efterträder Elisabeth Thorsell.

Verksamhetsberättelse, ekonomi och budget behandlades snabbt, kanske alltför snabbt, eftersom budget med stämмоavgift fastställdes trots att stämмоavgiften först 5 punkter senare kunde klubbas. Kassaförvaltaren Carl Szabad försökte förgäves protestera. Här måste förbundsstyrelsen skärpa sig och rätta till uppenbar felaktig beslutsordning.

Motionerna var endast 4 till antal, vilket förbundsordföranden ansåg vara i förhållandet till förbundets betydelse i samhället alltför lite. Riksstämmans beslut fastställde styrelsens förslag för samtliga motioner. I fråga om motion 4 från Sotenäs Personhistoriska förening angående Sveriges Församlingar genom tiderna, som utkom 1989 och som nu endast återstår i cirka ett års förbrukning, avstyrktes denna från Värmlandsbanken av Lars-Gunnar Sander. Sander hävdade vår styrelses uppfattning att NAD-skivan täcker ifrågavarande behov och ville inte ha förhastade beslut. Det tyckte inte stämmodeltagarna utan styrelsens förslag om bifall till motionen fastställdes.

Nästa års Riksstämman hålles i Helsingborg.

Harald Persson

Stämmomiddag och vikingadessert

Stämmomiddagen intogs i Stats stora sal vid torget i Växjö. Efter sedvanliga tal, förrätt, varmrätt och dessert trodde stämmodeltagarna att de kunde slappna av men därav blev intet. In i salen stormade 25 vikingar under gutturala tjut, påjagade av en skäggig, storväxt hövding som det lyste Ledare lång väg av.

Det var, visade det sig senare under en kort intervju, Växjö Manskör och Dacke Drängar med sin dirigent Arne Svensson, andre tenor sedan 1970 och ledare av kören sedan 1991. Han bildade en kvartett 1976, Dacke Drängar 1984 och tycktes aldrig kunna stanna upp, ännu mindre sluta köra motorcykel. För sitt inspirerande ledarskap erhöll han Växjö kulturpris 1994 och Lion's kulturpris 1995.

Givetvis blev det en del utländska framträdanden, Wien 1990 och Paris 1992. 1990 hann Växjö Manskör och Dacke Drängar även med en rundresa till Australien, Brisbane och Sydney, Honolulu och Los Angeles.

Det var således ett garvat gäng som kunde sitt värv, sjunga Barbershop songs (utan ackompanjemang). På vikingased bröt de in på ny mark, intog den och höll den i fast grepp. Och i slutet tog de med sig en flicka ur ortsbefolkningen (publiken), när de med hissad röd/vitrandigt segel gled ut på väg till nya äventyr.

Vi lyssnare kunde identifiera, som vi tror, de flesta sångerna. I varje fall trodde vi oss urskilja: I bröllopsgården, Hej dunkom så länge vi levom, Blue suede shoes, Barbara Ann, Happy days are here again, Why do they always say no, Vinet fradgar, High Barbary.

I slutets RockandRoll melodi fylldes lokalen av tonerna, förmedlade av rösterna, som i sig själva var den vackraste musiken. Som några av sångarna sa "Vi har så kul tillsammans, vi kan inte sluta upp att sjunga". Detta var inga amatörer. De är artister som under en kreativ, inspirerande ledare nått långt. Arne Svensson har mer tokiga (=goda) idéer på lager, han kan heller inte sluta upp med att lyfta sin kör framåt.

Harald Persson

Ordförandekonferensen

Som meddelades i VärmlandsAnor 1996:2 har SVAR blivit JO-anmäld av Ted Rosvall, ordförande i Falbygdens Släktforskarförening. I våras kom så JO:s utlåtande, avfattet på en kanslitsvenska av sällan skådat slag och vars innebörd ingen släktforskare till fullo har begripit.

Yttrandet blev föremål för en livlig diskussion vid ordförandekonferensen i Växjö. Anmälaren själv var djupt indignerad över att JO endast besvarat en av frågorna i anmälan och då på ett obegripligt sätt.

Tor Cullberg från Alingsås Släktforskarförening hade dock till skillnad från oss andra grundligt satt sig in i JO:s ansvarsområde och kunde utifrån detta på ett föredömligt sätt undanröja de värsta dimridåerna.

JO har att yttra sig över om en myndighet överträtt någon lag. I detta fall är det tryckfrihetsförordningen och avgiftsförordningen som är aktuell. Följaktligen har inte JO lämnat några synpunkter på SVAR:s monopolställning, prispolitik och kvalitetskontroll. Men trots detta är alltså JO:s yttrande mycket svårtolkat och vi har väl ännu inte sett slutet på denna sak.

Ordföranden Krister Lagersvärd underströk det faktum, som vi för övrigt även antytt i VärmlandsAnor, att det egentligen är fel att kritisera SVAR för avgifterna. SVAR måste nämligen basera sitt agerande på de ekonomiska ramar som dikteras uppifrån. Enda möjligheten att få ned kostnaderna är att politi-

kerna går in och ökar statsanslagen till Riksarkivet.

Förbundet ser framtiden an med tillförsikt. Som ett tecken på den positiva utvecklingen har man beslutat att utlysa 1998 till "ungdomens år". En satsning för att skapa intresse för släktforskning bland ungdomar.

En del lycköskare har förekommit på släktforskarmarknaden, vilka mot höga arvoden åstadkommit undermåliga släktutredningar. Förbundet funderar därför på att satsa på kursverksamhet i avancerad släktforskning som skall leda fram till en legitimation. Denna form av kvalitetsgaranti finns i andra länder. Även en släktforskare som inte säljer sina tjänster kan känna tillfredsställelse med en sådan bekräftelse på sitt kunnande.

Håkan Skogsjö ledde en diskussion kring sin lilla skrift "Så stavas du namnen". Den innehåller de flesta förnamnen och hur man bör normera stavningen i den egna antavlan och för att de skall bli sökbara i databaser och andra register. En del trodde att boken skulle ge svar på vilken av namnformerna (t ex Katarina, Kajsa, Karin, Karna) man skulle använda, men så långt hade författaren inte sträckt sig.

Britt Hagman redogjorde för gravvårdsinventeringen. 11837 är inventerade på 400 kyrkogårdar. I en del församlingar är samtliga gravar fram till 1900 inventerade. I andra har man stannat vid 1850. Vissa kyrkogårdsförvaltningar har gravarna dataregistrerade. Förbundet har lagt in gravvårdsinventeringen i en databas.

Lars-Gunnar Sander

Släktforskarförbundet har flyttat

För medlemmar som inte har Släkt-historiskt Forum kan meddelas att Sveriges Släktforskarförbund har flyttat från Bromma till Kungsholmen med adress Box 30222, 104 25 Stockholm. Besöksadressen är Warfvinges

väg 16, 4 tr. Buss nr 59 från Centra-len.

Även Genealogiska Föreningen har bytt lokaler och finns nu på Sabbatsbergsvägen 20. Postadressen är Box 6442, 113 82 Stockholm.

Det hände år 1796

”Förfärliga tider synes stunda” skriver en engelsman i sin dagbok inför nyåret 1796. Den antifranska koalitionen som England tagit initiativet till håller på att falla sönder. En efter en har den segerrika franska revolutionsarmén krossat sina motståndare och nu återstår bara England, Österrike och Neapel. Detta år sätter fransmännen in en storoffensiv mot Österrike på två fronter, Sydtyskland och Norditalien.

Den 2 mars utnämns en tjugosjuårig general och uppkomling av korsikansk härkomst till befälhavare för Frankrikes Italienarmé. Hans namn är Napoleon Bonaparte. Innan han drar ut i fält gifter han sig med den lättfotade änkan Joséphine Beauharnais. Hon är en firad skönhet i den brokiga och tvivelaktiga societeten som flockas runt direktoriet och dess ledare Barras. Efter det att bröllopsbestyren är avklarade inleder Bonaparte ett blixtkrig, slår sina fiender i ett antal fältslag samt ockuperar norra Italien. Hela Europa är skakat av dessa händelser.

På det andra frontavsnittet i Sydtyskland rycker de franska arméerna fram i juni och hotar både München och Wien. Här finns också den franska så kallade observationsarmén. Över denna får en béarnesare befälet, generalen Jean Baptiste Bernadotte. Efter sitt intåg i Mannheim utfärdar han en proklamation som slutar med orden: ”Germaner! Låt oss tillsammans segra i kriget mot Österrike och mot Nordens barbarer, som har för avsikt att besätta Edra faders jord!” Men i augusti går österrikarna till motanfall och besegrar fransmännen vid Amberg och Würzburg varefter inkräktarna tvingas retirera tillbaka över Rhen.

Borta i Amerika kan presidenten Washington glädja sig åt att hans unga förbundsrepublik växer och utökas med en ny delstat, Tennessee. Dess senator klampar in i kongressen, en buse från vildmarken, ovårdad, illa klädd, det långa håret nötdorftigt hopbundet med ett ålskinn, lystrande till smeknamnet Andy som står för Andrew Jackson. Washington är en försiktig man som inte vill blanda sig i den europeiska konflikten.

Överfall i nuvarande tätorten Karlberg, Grums, år 1796, där gamla landsvägen kröker vid avtagsvägen mot Lökene och Åsmunderud. Foto Lars-Gunnar Sander

Därför har han avböjt ett sammanträffande med en landsflyktig fransk aristokrat, före detta biskop och skandalom-susad libertin, vilken en tid vistats i För-enta Staterna utom räckhåll för skräck-väldets giljotiner. I juni haltar denna därför ombord på ett danskt fartyg destinerat till Hamburg i akt och mening att återvända hem till Frankrike för att ställa sina diplomatiska talanger till den nya regimens, direktoriets förfogande. Hans namn är Charles-Maurice de Talleyrand.

I en avkrok på den engelska landsbygden genomför denna sommar en skygg och tillbakadragen bondläkare ett ytterst riskabelt experiment. Han ympar en gosse med kokoppor. Denne får då den ofarliga kokoppsjukan och när han tillfrisknar ympar läkaren honom med smittkoppssekret. Efter en ångestfylld väntan kan han konstatera att gossen förblir frisk. Edward Jenner har upptäckt smittkoppsvaccinet och blir en av medicinhistoriens stora män.

Sverige år 1796

I Sverige är kung Gustav IV Adolf fortfarande omyndig och riket styrs av en förmyndarregering vars starke man

är den finländske baronen Gustaf Adolf Reuterholm. I själva verket är det han och inte regenten hertig Karl som regerar landet. Reuterholm hatar allt vad gustavianer heter och hans hemliga polis har effektivt rensat bort dessa ur förvaltningen. En av de som råkat illa ut är före detta hovfröken Magdalena Rudenschöld. Hon hade utnyttjats av sin älskare Gustaf Mauritz Armfelt i dennes dåligt planlagda politiska spel, vars syfte var att bringa den reuterholmska regimen på fall. För detta hade hon dömts till döden men fått straffet omvandlat till livstids inspärning på Spinnhuset. Det är ett kvinnofängelse som ligger på Långholmen i Stockholm och som fått sitt namn därav att internerna får arbeta med att spinna ull. Men Magdalena Rudenschöld behöver bara sitta av ett år och elva månader. Reuterholm vill nämligen undvika att kungen benådar henne när han blir myndig. Så på själva midsommarafton detta år släpps hon ut ur fängelset. Dagen därpå lämnar hon Stockholm och slår sig ned i Visby i avvaktan på att Stenstugu gård sydost om staden skall göras beboelig. Den har nämligen hertig Karl inköpt åt henne som ersätt-

Fortsättning sida 6

Det hände år 1796 fortsättning från sida 5

ning för vad hon förlorat i löner och pension.

Det blir en händelserik sommar detta år. En herre vid namn Magnus Huss bygger en flottningsränna genom en grusås förbi Storforsen som är Indalsälvens utlopp ur Ragundasjön. Men vårfloden for-sar fram genom den nya kanalen med sådan kraft att hela grusåsen spolats bort natten till den 7 juni. Sjön töms helt och fruktansvärda skador vållas av de framrusande vattenmassorna.

Denna sommar gästas Sverige av en berömd tysk pedagog, Kristian Ludvig Lenz. I sin reseskildring prisar han svenskarnas oegennyttiga hjälpsamhet mot utlänningar. Han skriver, att i detta fattiga land består böndernas föda till stor del av torrt bröd, så stenhårt att det fordras riktiga hästtänder för att tugga det. Den dryck som allmogen tycker bäst om, är brännvin, vilken brukas till övermått och fördärvar en annars sund och stark folkas.

Jöns Svanberg är en ung docent i matematik vid Uppsala universitet. Han är irriterad över att så få personer är simkunniga i Sverige. För att råda bot på detta instiftar han Upsala Simsällskap. Två hundra år senare då föreningen firar jubileum skall det visa sig att den är världens äldsta i sitt slag.

Under sommaren får Reuterholm en inbjudan från kejsarinnan Katarina II av Ryssland att, tillsammans med den ännu omyndige kungen och dennes farbror hertig Karl, besöka Petersburg. Avsikten är bland annat att ta upp förhandlingar om kungens förmålning med en rysk prinsessa. Kejsarinnan har nämligen redan bestämt att hennes sondotter Alexandra skall bli svensk drottning. Det ingår som ett led i hennes östersjöpolitik, där Sverige skall knytas närmare till Ryssland. Att kungen redan är förlovad med en mecklenburgsk prinsessa saknar betydelse för både svenskar och ryssar, i all synnerhet som hon påstås vara ful och se ut som en påklädd piga.

Giftermålsförhandlingarna, som kopplas samman med diverse politiska uppgörelser, sköter Reuterholm på ett uruselt sätt. Hans klantighet lockar kejsar-

innan att pressa svenskarna på ytterligare eftergifter. I förhandlingarnas slutskede kräver hon därför att prinsessan fritt skall få utöva sin ortodoxa religion i Sverige, något som gör kungen mycket upprörd. Det är då redan bestämt att förlovningen skall tillkännages på en stor hovbal. Det ryska hovet i full gala väntar på kungen i ängslig tystnad men han uteblir och till sist måste festen inställas. Skandalen är ett faktum, förhandlingarna bryter samman och svenskarna återvänder hem i september. Vid hemkomsten möts den unge kungen av folkets jubel. Han har ju vågat trotsa den mäktiga kejsarinnan som alla andra kryper i stofet för!

Efter fiaskot i Petersburg inser Reuterholm att hans tid är ute. En vecka före kungens myndighetsdag den 1 november tvingas han i praktiken att begära sitt avsked. Därefter beger han sig utomlands i mer eller mindre frivillig landsflykt. Alla planer på kungens giftermål med en rysk prinsessa omintetgörs definitivt i och med kejsarinnans död den 17 november. Hon går till historien som Katarina den stora, en hänsynslös men upplust despot, beryktad för sitt sedeslösa liv. Sonen Paul I efterträder henne som tsar.

Gustav IV Adolf tillträder nu regeringen som myndig. Fru Lenngren speglar folkets fromma förväntningar på den nye kungen i dikten "Den 1 November 1796" med underrubriken "Idyll". Och visst börjar det bra. Redan den 24 november utfärdar han en förordning som upphäver det förhatliga kaffeförbudet. Kanske blir Gustav IV Adolf lika framstående som sin namne Gustav II Adolf vars ryttarstaty avtäckts detta år i Stockholm.

Det är för övrigt på tiden eftersom det är hela 40 år sedan den franske bildhuggaren Pierre Hubert L'Archevêque påbörjade denna skapelse och som nu fullbordats åtta år efter hans död. Kungen är sparsamt lagd och tar genast itu med lösandet av rikets finansiella problem. För detta ändamål tillsätter han en statsberedning med statskontorets chef C E Lagerheim som drivande kraft. Nu skall statens utgifter skäras ned och stats-

verkets såväl som riksgäldskontorets skulder minskas. En utgift man inte kommer ifrån är dock ett årligt skadestånd om sex tusen riksdaler till den stackars ratade mecklenburgska prinsessan.

Begåvade ynglingar i Värmland

Vid Karlstads läroverk gör sig en trettonårig elev känd för en ovanlig begåvning. Han heter Erik Gustaf Geijer och är son till brukspatronen på Ransåters järnbruk. Samtidigt har en jämnårig läsbegåvad fattig prästson en fristad hos kapten Löwenhielm på Malma bruk vid Norsälven. Det är den lille Esse eller Esaias Tegnér som han egentligen heter. Inte långt ifrån Malma utspelade sig detta år en händelse varom berättas i det följande.

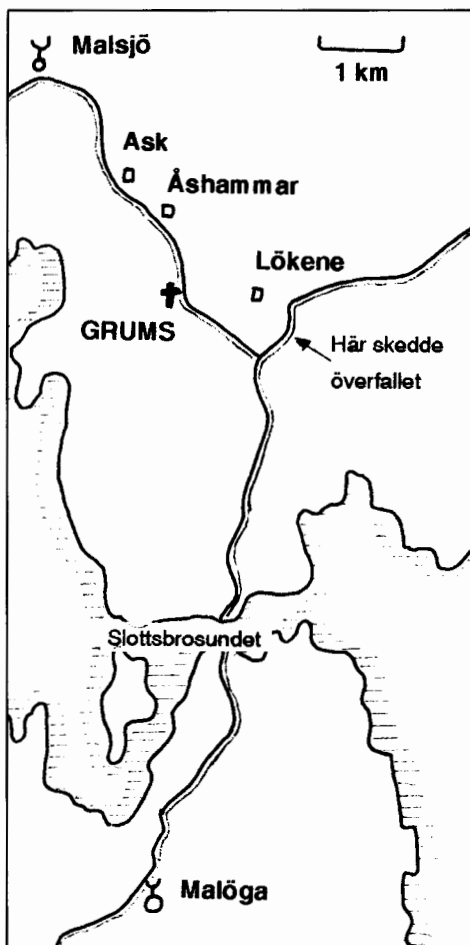
Överfall i Grums

Grums häradsrätt håller urtima ting den 15 juni. Överfall av den ifrån Karlstad ankomna posten till Malöga post- och gästgivaregård vid den så kallade Lökene milpåle ej långt ifrån den vägen som avviker till Malsjö gästgivaregård har skett. Sedan Jonas Jansson genom blåsande i posthornet givit tillkänna att han förde posten överfölla de honom med hugg och slag samt slutligen avryckte honom posthornet.

Kronolänsman Daniel Pihlgren har för detta instämt soldaten vid Kungl Nerke och Wermlands regemente Anders Kjerrfeldt och Nils Olsson. Kjerrfeldt inställer sig men ej Nils Olsson. Denne har genast efter brottet begivit sig från orten. Soldaten Kjerrfeldt anhåller det honom må förunnas att förse sig med kompanifullmäktig och tror sig icke skyldig avge svaromål.

Jonas Jansson, vilken endast är 14 år, berättar att han natten emellan den 24 och 25 april vid pass kl 11 var stadd med att föra den från Karlstad ankomne posten till Malöga post- och gästgivaregård, mötte honom vid Lökene milpåle ej långt från vägen som avviker till Malsjö gästgivaregård 2 gående karlar utav vilka den ena var klädd som soldat med sabel och gehäng över axeln. Sedan han blåst i hornet, överfölla de honom och körde

Fortsättning sida 7

hans häst och kärra ner i diket samt tillfogade honom flera slag med en käpp varav 2:ne bulor eller svullnader i huvudet uppkommo, samt slutligen avryckte och bortkastade posthornet.

Vid samma tid har Kjerrfeldt och Nils Olsson varit varandra följaktiga från och till Åshammar. Kjerrfeldt förnekar att på något sätt vara skyldig till den emot honom gjorda angivelsen, men medger att han samma afton varit med sin bror Nils Olsson i Åshammar dit de om morgonen den 24 begivit sig. Han påstår att han i sällskap med soldaterna Anders Asker och Anders Brattman samt

drängen Eric Jonsson i Åshammar sent om aftonen förfogat sig till hemmanet Ask i tanka att där bevista en anställd dans eller så kallad lekstuga och varifrån han sedermera förfogat sig hem ensam.

Fem vittnen avger vittnesmål. Bland dem berättar Jonas Andersson vid Slottsbrons färja att han av Jonas på natten blivit anmodad syna honom. Det hade befunnits att han hade två bulnader.

Utslag. Med stöd av rättegångsbalken (RB) 17kap 33§: Kjerrfeldt befrias för denna gången från käromålet. Med stöd av kungl förordning 20/1 1779 bestäms att om Olsson ertappas och lagligen tilltalas och dömes skall även Kjerrfeldt därest bindande skäl finns ytterligare rannsaking undergå.

Med stöd av RB 25kap 5§, kungl förordning 5/3 1755: Målet underställs Göta hovrätt.

Den 14/12, hösttinget §29: Göta hovrätt har den 15/7 utlåtit sig och har återförvist målet.

Anders Kjerrfeldt inställer sig tillsammans med av kompanichefen utsedd fullmäktig, rustmästaren J Nanfeldt.

Utslag 19/12 med stöd av RB 17kap 33§: Kjerrfeldt frias från ansvar för det närvarande. Med stöd av RB 17kap 32§: Kjerrfeldt må förbli på fri fot. Kapitel 17 i rättegångsbalken handlar om laga bevis i varjehand mål. 33§, som åberopas vid två tillfällen, föreskriver att det åligger käranden att bevisa sin sak. Det är den praxis som fortfarande i flesta fall har gällt och gäller i svensk rättsskipning. 32§, som slutligen åberopas, föreskriver att domaren i svårare brottmål då

svaranden nekar kan "lemne saken til framtiden, tå then kan uppenbar varda".

Övrigt i Värmland år 1796

Allmogen i Blomskog och Trankil vill ha en väg byggd genom sina socknar från Silbodalen och till Dalslandsgränsen och om detta träter man på tinget i Nordmarks härad. Övriga socknar i häradet anser sig ej ha råd med en sådan lyx. Bland de som är negativa till förslaget märks särskilt herr regementskrivare Anders Atterberg som lämnar in en lång skrivelse med spydiga kommentarer. Slutsatsen blir att häradsrätten ej kan tillstyrka bygget av vägen.

I Övre Ullerud efterträder Birger Ullén sin svärfar Magnus Kihlman som komminister. Han är född i socknen som son till bonden Olof Björsson, skrevs in vid Karlstads gymnasium 1773 och vid Uppsala universitet 1776 för att sedan prästvigas 1779. Att han tagit sitt namn efter hemsocknen behöver väl knappast sägas. Med hustrun Kajsa Maria Kihlman fick han nio barn varav sju överlevde fadern.

Lars-Gunnar Sander har sammanställt de allmänhistoriska händelserna, *Bernhard Granholm* har bidragit med rättsfallet från Grums, *Gun Albinsson Karlsson* med protokoll från Nordmarks härad samt *Ruth Mofjell* om Birger Ullén

Nu önskar vi notiser om vad som händer i Värmland år 1797! Skriv till redaktionen!

Du kan plocka material från Din egen forskning, domböcker, hembyggsböcker och andra handlingar. Resultatet kommer att presenteras i något av de kommande numren av VärmlandsAnor under 1997.

Medlemsservice på Gamla Badhuset

Varje måndag mellan kl 16 och 19 finns en erfaren släktforskare från vår förening i forskarsalen på Gamla Badhuset. Han eller hon har till uppgift att hjälpa framför allt nybörjare men

även andra mer erfarna med problem. Det är ett mycket stimulerande uppdrag och alltid lär Du sig något nytt. Vi behöver nu fler medlemmar som är villiga att hjälpa till med detta.

Du som är villig att ställa upp, anmäl Ditt intresse till någon i styrelsen! Du kan säkert hjälpa till.

Telefonnumren har Du på sida 2.

Arkiv i kommunen

Detta är en kortfattad redogörelse över vilka ofta outnyttjade arkiv som kan finnas i en kommun, i detta fall Grums kommun. Jag hade anledning att söka efter varifrån ett gammal skolhus i Slottsbron kommit.

Detta gav mig anledning att uppsöka tre olika arkiv, som kan finnas i en kommun. Kommunarkivet och kyrkoarkivet är offentliga arkiv och skall finnas enligt lag. Hembygdsarkivet är ett arkiv som växt fram genom hembygdsföreningars verksamhet och som ofta förvaltas av kommunens kulturavdelning. I strikt arkivvetenskaplig mening består det till större delar av samlingar.

I mitt exempel var det Eds församling i Eds gamla kommun det var fråga om. Kommunhandlingarna förvaras i ett centralt arkiv i kommunhuset i Grums. Man kan säga att detta arkiv i stort är välordnat. Det är inte helt förtecknat enligt arkivplanen, men handlingarna står ordnade efter de gamla kommunerna och indelade i olika förvaltningar i kommunen. Någon fast forskarplats finns inte, men man ordnar tillfällig plats. Det kan vara bra att ringa någon dag i förväg. För Eds socken finns handlingar för kommunalstämman från år 1863.

I anslutning till kommunarkivet finns hembygdsarkivet. Detta har anknytning till biblioteket och för forskning vänder man sig dit. Här finns bland annat stora samlingar av fotografier från gamla hus, miljöer och personer.

Sockenhandlingar från tiden före 1862 finns i kyrkoarkivet. Gränsen i tid är dock flytande. Till exempel så fortsatte kyrkan att sköta delar av skolväsendet även efter kommunreformen. Detta gäller till exempel för Eds socken. Här är dock att märka att arkivalier före cirka 1860 har levererats till landsarkivet.

För Eds socken ligger kyrkoarkivet i Strandgården i Slottsbron. Även här anvisas man tillfällig forskarplats. Uppgifterna om kyrkoarkivet gäller just nu och kan snart bli inaktuella. Enligt tillämpning av arkivlagen och lagen om folkbokföringsregister samt kyrkans skiljande från staten så skall även bestånd

Kommunarkiv
Kommunhuset

Kyrkoarkiv
Pastorexpedition

Hembygdsarkiv
Kommunhuset
Biblioteket

fram till nutid levereras till respektive landsarkiv.

Källor för forskning

Dessa tre arkiv är med undantag av kyrkoarkivets folkbokföringsdel ofta förbisedda källor till forskning. Här kan man finna uppgifter om sina anor som bott i kommunen. Här finns uppgifter om den miljö de levde i. Ovan angivet exempel gällde skolmiljön. Här finns bland annat skolbetyg och andra uppgifter om eleverna bevarade.

Det finns i kommunarkivet uppgifter om finansiering av skolhusen vid Eds kyrka och i Segmon. Skolhuset i Slottsbron kom att finansieras av Slottsbrons Sulfid AB och om detta finns uppgifter i kyrkoarkivet och Värmlandsarkiv i Karlstad.

Några övriga ströuppgifter: 1866 sålde man det gamla tingshuset i Hammarsten. 1871 lämnades bidrag ur sockenkassan till "de i nöd stadd mindre jordbrukarna i Frankrike". 1878 motionerades om spritförbud under tiden som bygget av Bergslagsbanan pågick. 1890 beslöts om kassaskåp för kommunens handlingar och 1893 beslöts om inköp av förvaringsskåp för "tingslagets värderika handlingar".

1900 avsattes medel för bidrag till tingshusbyggnad i Klara i Karlstad. Man fick även vara med och bekosta anläggandet av en bro över Norsälven. Som sagt, de närliggande arkiven innehåller mycket av intresse.

Bernhard Granholm

Att ordna

Släkten Hämmäläinen-Skarp mötte upp till släktträff för åttonde gången den 9-11 augusti i år. I Branäs utanför Sysseleback samlades 80 personer från både Sverige och Norge till en mycket lyckad träff. Mest glädjande var att så många ungdomar kom.

En del anlände redan på fredagen men den stora sammankomsten var på lördagen. Då samlades vi till lunch och därefter skulle ett litet sammanträde hållas för att diskutera var nästa släktträff skulle vara. Det blev ett kort möte eftersom norrmännen erbjöd sig att ordna en träff redan nästa år. Vi avslutade mötet med att jag läste min älsklingsdikt till ära för svedjefolket, "Bonden Paavo" av Runeberg samt "Svedjefolket" av Karl Smed Jr.

Under eftermiddagen gick tiden åt till att bekanta sig med varandra. Det stora samtalsämnet var nog att reda ut hur man var släkt. På kvällen blev det middag med sång, musik och dans. När klockan närmade sig midnatt, skildes vi åt efter handskakningar och kramar och därmed var släktträffen slut för denna gången.

Det är väl inte många i Värmland som undgått att läsa om släktträffen. Notis om den var ju införd i både NWT och VF - med foto. Men hur det började är det inte många som vet. Någon ringde dagen efter och frågade om det var mycket arbete med att starta en släktförening? Det medgav jag, men jag gjorde det nog extra jobbigt för mig.

För min del började det för femton år sedan på en begravning, där jag satt och tänkte på varför man bara skall träffas på begravningar. Vi var samlade på Finnskogen och tanken slog mig att alla där var ättlingar till invandrade finnar. Varför inte en resa till våra anfäders hemland. Jag frågade diskret de som satt vid samma bord, vad de trodde om förslaget. Allmänt ja - om du kan ordna det!

Vid hemkomsten satte jag igång planeringen, Man måste ju börja i rätt ände: 1) annons i Klarälvsposten, 2) ringa bussbolaget i Torsby. Det kom in 58 anmälningar på 14 dagar. Jag bad resebyrå kontakta Silja Line och höra efter

släkträffar

vilken vecka de kunde ta en busslast resenärer + buss, priser för hytter, måltider och konferensrum. Jag studerade kartan över Finland och gjorde upp en färdväg som jag sände till busschauffören. Så skrev jag till turistbyrån i Åbo och begärde förslag på sevärigheter, guider och namn på bra hotell.

Dag 1 och 2 var vi i Åbo. Guiden mötte vid båten och vi guidades runt i staden innan vi bokade in på hotellet. Efter lunch besåg vi domkyrkan där Karin Månsdotter ligger i sin sarkofag. Även slottet besöktes.

Dag 3 besökte vi Villnäs slott ett par mil norr om Åbo. Slottet uppfördes 1655 för riksrådet Herman Fleming. Det har bland annat tillhört släkten Mannerheim - marskalk Mannerheim föddes där år 1867. Vidare besökte vi Nådendal där Birgittinerklostret byggdes 1438. Nuvarande kyrkan är det något förändrade klostret.

Dag 4 ställdes färden mot nordost och Jvaskylä. Efter vägen stannade vi för ett besök på ett glasbruk där man genom en glasvägg kunde se arbetet i hyttan. Försäljning var det också, så några minnesaker blev det nog. Sedan vi bokade in oss på hotellet i Jvaskylä besökte vi en gammal finngård, Pienmäki gårdsmuseum, norr om staden. Den har legat på samma plats sedan 1600-talet och visar en boendemiljö typisk för mellersta Finland där svedjebruket dominerade. Utefter byvägen låg inte mindre än 21 byggnader av olika slag.

Efter en händelserik dag blev det middag i hotellets cirkelformade matsal med utsikt över staden. Under middagen spelade orkestern vacker musik, bland annat Värmlandsvisan till vår ära.

Dag 5 tog vi farväl av Jvaskylä och tog vägen på östra sidan av Päljänne. Lunchpaus i Lahti med en snabbtitt ner till torget. Vid sjutiden var vi åter i Åbo där vi embarkerade båten.

Under de dagar vi varit tillsammans hade vi lärt känna varandra. Det var inte så dumt ändå med en tripp till Finland. Alla var belåtna och glada och såg nu fram emot den släkträff som vi kom överens om skulle hållas nästa år.

Gunhild Svensson

Skuldsanering i dombok

Hurusom hästtorparen Jonas Arvidsson i Östra Klenoret, Lungsunds socken i Värmland och hans hustru år 1839 den 13 juli sålde 4 st "Söndriga Porcellaine Tallrickar" till greve Carl Gösta Löwenhielm d y, senare landshövdning i Göteborg, och hans svågrar, nyblivna ägare till Storfors och Bjurbäckens bruk.

Denna märkliga affär gällde dock icke endast söndriga tallrikar utan fastmer familjens hela lösöre, husgeråd, möbler, sängkläder, korrredskap, snickarredskap och kreatur, bland annat en häst och fyra kor.

Boförteckningen, sannolikt fullständig, hittar man i Färnebo häradsrätts dombok vid hösttinget 1839, § 337, där en så lydande avhandling inlämnades:

"till Storfors Bruks högrespektive ägare upplåte och försälja vi undertecknade vår nedan specificerade samt till värde (268 RDr Banco) uppskattade lösa egendom, såsom säkerhet dels för den skuld varå vi till våre herrar husbönder vid bruket redan häfta dels ock för den vi hädanefter oss möjeligen åsamka kunna neml: - - - - - Jämte det vi med förestående försäljning och utsatte värden förklara oss till alla delar nöjde är det husbondens ovillkorliga rättighet att dessa lösören enär han så för gott finner antingen in natura avhämta, eller ock uppå auktion försälja låta utan att härtill behöva begära någon annan laga åtgärd, förbindande vi oss tillika att akt-samt vårda och begagna samt städse vidmakthålla vad vi på lån sålunda innehava intill dess våre herrar husbönder finna sig föranlätne att sin förenämnda egendom i besittning taga eller försälja, vilket vi i nedanskrivne vittnens och värderingsmäns när- och övervaro häri-genom på det kraftigaste försäkra. Östra Klenoret den 13 juli 1839

Jonas IAS Arvidsson Lisa LPD Pettersdotter Brukare såsom hästtorpare af 12:dels hemmanet Östra Klenoret"

Detta var icke det enda ärendet av detta slag vid tinget den 19 oktober 1839.

Sammanlagt 132 likalydande "avhandlingar" inlämnades. "Säljare" var 82 hästtorpare, 31 dagkarlar, 11 smeder, 7 bruksarbetare och en arrendator, varav fyra änkor, 65 lydande under Storfors bruk i Kroppa socken (§§ 320-384) och 67 under Bjurbäckens bruk i Lungsunds socken (§§ 385-452). Ensam ägare till dessa bruk var fram till sin död 1839 10/2 greven Carl Gösta Löwenhielm d ä på Lång, född 1759 10/5.

Storforsverken bildas

Kort efter "gamle grevens" död bildade arvingarna greve Carl Gösta Löwenhielm d y, född på Lång 1790 31/1, död där 1858 18/5, och hans tre svågrar en förening för skötseln av bruket och på detta sätt kom Storfors Bolag till stånd den 19 februari 1839 för att 1866 ombildas till aktiebolag och 1918 uppgå i Uddeholmsbolaget.

De märkliga lösöresaffärerna, som givetvis ej finns omnämnda i Gustaf Ek-mans bok om Storforsverken, får väl ses som en form av skuldsanering i samband med generationsskiftet bland ägarna. Man får icke någon uppgift på storleken av skulden till bruket, som tydligen kunde vara både större och mindre än värdet på lösöret. Någon avräkning förekommer icke.

Formuleringar i avhandlingarna leder tanken till livegenskap, även om det knappast blev tal om att utnyttja panten. Den här som exempel tagne Jonas Arvidsson (min fmmf) föddes 1794 25/2 i Daglösviken, Kroppa socken, son till stegresaren Arvid Edberg, om vilken jag skrev i VärmlandsAnor 1995:2. Hustrun Lisa föddes 1800 21/2 i Västra Snårbotten, Lungsunds socken, dotter till brukstorparen Petter Jonsson. Hon födde 10 barn, av vilka 7 dog före två års ålder, och dog som fattighjon 1864 8/10 av vattusot. Jonas hade dött 1854 24/12 av lungshot.

Det stora värdet i dessa boförteckningar ligger ju i att de, i motsats till vanliga bouppteckningar, är upprä-tade under människornas aktiva liv.

Sven Myhl

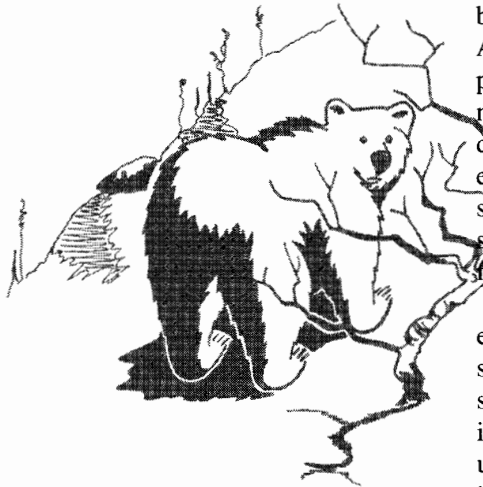
När lilla Anna slog till vände björnen

Per Kårberger är hängiven bygdeskildrare med ett antal böcker och ett otal tidningsartiklar bakom sig, huvudsakligen upptecknade minnen från äldre tider. Pensionerad järnvägstjänsteman bor han nu i en trevlig lägenhet i Karlstad och har inte slutat skriva om äldre tider i norra Klarälvdalen.

Vid Värnäs i norra Klarälvdalen går ett asfalterat färdstråk öst över bergen. Man kan komma till skinnarmetropolen Malung på denna väg. Det är väl fyra eller fem mil dit. Före 1910 fanns bara en körväg för hästfordon. Nåväl, det var i varje fall en förbindelseled mellan Klarälvdalen och Malung.

Det bodde en hel del folk i finnbyarna däruppe i vildmarken, bland annat i Granberg och Lisskogsåsen. I Granberg låg högst uppe på backen ett litet grått ställe, som följdriktigt kallades för just Backen. En av döttrarna där blev med tiden gift med en av de förnämre bondpojkarerna nere i Dalen. Under alla förhållanden blev hon stammoder till en av de mera kända släkterna i byn Kårbol. Som liten brukade hon få följa med sina något äldre syskon, när dessa vandrade ut i skogen för att "ställa av" kreaturen. Hon hade en bror, som senare flyttade till Bränna, som ligger i Lisskogsåsen öster om Granberg. Brodern Per, Per på Bränna, gifte sig men han blev aldrig far, vilket grämde honom, ty han var en stor barnvän. Som en tröst kallade han sig "Moffa", vilket på gammalt älddalsmål är detsamma som morfar.

När Per var liten, följdes han av sin syster Anna för att föra korna och getterna ned till det frodiga skogsbetet. De skulle "ställa av" dem som man sade. Vid sådana utflykter rustade sig pojkar så karlamässigt som möjligt. Man tog med sig en liten yxa och en kniv jämte andra karlattribut. På ryggen dinglade tenan, det vill säga näversäcken, försedd med lock. Sådana ryggsäckar användes av såväl unga som gamla. Det var inte lätt att springa ikapp de hungriga korna som längtade till det frodiga betet vid sjöar och bäckar, men Per och Anna var vana vid skogsvandringar och hoppade lätt över tuvor och kärnhål.

Även unga ben behöver vila. När de båda barnen nått Ståaråsen, satte de ner sina säckar. Nu skulle de få vila men det var inte direkt någon njutning, ty i dessa trakter fanns det miljoner plågoandar, de för människor och kreatur alltid förhatliga knotten. Dessa små varelser äger ett starkt gift, som de gärna består skogens besökare med.

Anna och Per hade inget annat att göra än att yxa till litet brännbart, som lades under en hög med mossor. Med tändstickors hjälp puttade man på töret som satte fart på mossröken. Det blev nu någorlunda drägligt och vilan kunde få njutas.

Anna satt på en sten och gnagde i sig det grova brödet. Man kallade det för finnbröd. Det var svart som sot men hälsosamt som humledricka. Per befann sig en bit därifrån. Han hade bössan med och gick och sökte efter småvilt. Anna satt uppflugen på stenen och mumsade på bröststycket. Hon tänkte vackert om alla skogens små sjungande fåglar och beundrade de granna kangelspettarna, som med sina näbbar rotade under kangelfjällen.

- En björn! gallskek Per
Per fortsatte att ropa, ja, rent av gallskrika: En björn, en björn! Hans röst skar i luften men Anna blev inte rädd. Hon hade aldrig sett en björn, hon var ju bara lillasyster. Med stor förundran tittade hon på det ludna djuret.

- Vad är du för en kalv, tänkte hon. Så stor och så luden du är. En kalv är du nog inte. Jag undrar vad du är för ett djur? Björnen tog till att visa tänderna och

brummade, vilket endast gjorde att lilla Anna mörskade upp sig. Med sin vallpåk i handen gick hon rakt emot björnen. Nu i detta ögonblick förstod hon att det var en björn hon mött. Hon gav nallen ett ordentligt slag med påken. Han blev snopen, vände baken till och lufsade in i skogen. Per gallskek hela tiden. Han var älgare än sin lillasyster.

Björnen flydde dock inte långt. Efter en stund vände han åter och nu var han så arg att han störtade sig över en myrstack, vars flitiga invånare han lät dansa i luften. Under det han rev sönder stacken utstötte han ett hiskeligt vrål som ekade i skogen. Han nöjde sig inte med en stack utan det blev flera hemsökelse i samma stil, en myrbjörnsdans av stora mått.

Nu blev också Anna rädd. Per var ju rädd förut. De båda granbergsbarnen rusade iväg hemåt. De sprang och väl hemma pratade de i munnen på varandra, när de skulle tala om att de mött "tolvmanstark"!

Allt manfolk i Granberg rustade sig nu för björnjakt. När männen närmade sig Ståaråsen, upptäckte björnen dem och drog sig undan långt in i sitt rike. Han hade hört stampet från jägarskaran, men männen trodde naturligtvis att han fanns kvar på Ståaråsen.

De smög sig försiktigt fram under det de höll bössorna i högsta beredskap. Det smäll några skott. Nu, menade man, hade björnen gått till de sällare jaktmarkerna. - Där ligger han, skrek en av jägarna, som fått syn på "ludenpälsen". Och där låg han, men det var inte björnen utan getabocken som Anna och Per tidigare hade vallat. Nallen hade hunnit riva ihjäl bocken innan han flydde.

Jägarna kände sig snopna men nog kan man anta, att Per och Anna var stolta. De hade sett en livslevande björn och som avslutning en björnjakt.

Att Anna och Per sörjde bocken, det är klart, ty de älskade djuren som hörde till fugges (ladugården), det lilla grå huset på Backen. Men sin uppenbara plikt hade de gjort.

Anna i berättelsen var min farfars mor.

Per Kårberger

En annan björnhistoria på sida 14

Sponsorer i Filipstads bergslag

I en artikel i Släkthistoriskt Forum (3/96) skriver Kjell Lindblom inledningsvis om Erik Fernow och hans tryckta skrifter. Som den senast utgivna anges 1898 års upplaga av Värmlandsbeskrivningen. Lindblom har missat Arvid Ernviks nytgåva 1977 med kommentar, vilket kanske kan ursäktas med att Fernow helt saknas i Nationalencyklopedien. Som jämförelse kan nämnas att Svensk Biografisk Lexikon ägnar tjugo (20) sidor åt Fernow.

I inledningen till Ernviks utgåva meddelas att vissa partier i originalupplagan fått utgå, såsom "hyllningsdikter och lovtal till Fernows gynnare, vilka på en modern läsare verkar alltför svassande".

Detta accepterar man, men som släktforskare däremot icke att förteckningen på "gynnarna", 68 brukspatroner, bergsmän, gruvbrytare och några präster, utelämnas. Bland dessa finner jag två av mina anfäder, bergsmännen Göran Jonsson i Asphyttan (1722-1780) och Jonas Jonsson i Forshyttan (1737-1799).

I brev 1956 meddelar Harald Henriksson i Filipstad att han i Kristinehamns läroverksbibliotek tagit del av en skuldsedel, bevittnad av bruksidkaren Fredrik Asp i Asphyttan, Färnebo socken, enligt vilken Erik Fernow av bergsmannen Göran Jonsson i Asphyttan den 26 oktober 1761 "bekommit" 420 daler kopparmynt mot 6 procents ränta.

Göran Jonsson, som är min ff fm ff, kan liksom hustrun Annika Andersdotter (1715-17829 följas bakåt genom minst fyra generationer bergsmän vid Asphyttan.

Efter arv och en serie köp och försäljningar uppgick hans fasta egendom enligt bouppteckningen 1780 till 8/96 i Asphyttan, 1/4 i torpet Sundet, 1/3 i Gränäset, en malmbod, 2 kolhus, 1/4 i badstugan, 1/5 i skvallerkvarnen, 1/12 i sinnerstampen och hälften i smedjan. Till detta kom en ny manbyggnad med 3 rum, en dito gammal med 2 rum, stall och stallada, fähus med lada, svinhus och fähus. Vidare 15 nummerade och namngivna utägor, de flesta med lada, samt 11 namngivna skogsrep.

Bergsmannen var också jordbrukare, vilket framgår av bouppteckningen som upptar 13 namngivna kor, 1 tjur, 2 kvigor, 5 får med lamm, 3 lammungar, 4 hästar, Storblacken, Lillblacken, Rödblack och Svartbrun, 1 sugga, 1 gris och 4 småsvin.

Om man slutligen nämner innehavet av 1000 daler kopparmynt i "Banco Transport Sedlar", fordringar på 8924 daler netto samt tre silverbägare och några silverskedar, fullbordas bilden av en välbeställd och myndig bergsman som hade möjlighet och intresse av att "gynna" kulturen i form av Fernows Värmlandsbeskrivning.

Boken saknas i Göran Jonssons bouppteckning, vilket väl kan förklaras med att 3:e avdelningen, Lutherska tiden, trycktes först 1779 efter de 68 "gynnarnas" insats, endast ett år före hans död. Icke heller skuldsedeln från 1761 finns med bland sterbhusets fordringar. Det är mindre troligt att Fernow betalat tillbaka detta "lån", det fick väl bli en gåva.

Den andra av mina anfäder bland "gynnarna" Jonas Jonsson i Forshyttan, Brattfors socken (min ff fm mf) har boken med i sin bouppteckning 1799. Han föddes 1737 2/5 i Lungstorp, ett bergsmanshemman under Paradishyttan, Brattfors socken, med fem kända generationer bergsmän bakom sig vid denna hytta.

Genom giftet 1757 med Katarina Olofsdotter (1736-1797), ättling av fyra generationer bergsmän vid Forshyttan, blev han bergsman vid denna hytta och slutligen efter fem köp ägare av 1/4 i hyttan. Jonas Jonsson led stor förlust när Forshytte masugn 19 mars 1781 ödelades

av eld, varvid fem män omkom, och beviljades av konung Gustav III fem års frihet från tiondejärnet till kronan. I bouppteckningen 1797 efter hustrun saknas kontanter och fordringar, men i övrigt får man intrycket av ett mycket välbärgat hem med bland annat en guldring, mycket silver, tenn, koppar och mässing.

I motsats till Göran Jonsson vars boksamling endast bestod av bibel, psalmbok och någon andaktsbok, finner man här förutom Fernows Värmlandsbeskrivning bland annat Sveriges Rikes landslag, Konung Carl den XII:s historia, Sveriges Rikes lag av 1734, Beskrivning över Judaland, Tuneld geographie och Cronica om Svea och Göt. konung.

Liksom Göran var Jonas jordbrukare med en ansevärd kreatursbesättning, 4 hästar, 16 kor, 8 får, 10 lamm, 7 getter, 8 killingar, 4 grisar och en vit vallhund Svante.

Jonas Jonsson var sexman i Nordmarks bergstingsrätt 1773-1797 och riksdagsman i bondeståndet för Färnebo härad och Nyeds bergslag vid 1786 års riksdag, den första sedan 1778.

"I regeln valdes till riksdagsmän personer som voro kända för självständighet eller missnöje med styrelsens gång. - - - Stämningen i bondeståndet blev mycket orolig, - - - En gång berättar protokollet hurusom nästan alla i stället för att sitta stilla på bänkarna stormade fram på golvet och ropade över varandra". (Grimberg).

Den 25 oktober 1781, ett halvår efter branden i Forshyttan, gifter sig Göran Jonssons son Jan (1757-1833) med Jonas Jonssons dotter Maria (1761-1814). Deras dotter Anna Kajsa (1785-1843) blev min farfars farmor.

Källor:

Brattfors och Färnebo kyrkoarkiv
Färnebo häradsrätt, bouppteckningar
Bergmästaren, lösa handlingar,
Forshyttan

*Sven R Myhl
Kolonigatan 7
413 21 Göteborg*

Ett solvarv i Askersby

Mai Hedin, Sunne, gav 1987 ut boken Askersby - en av Värmlands många bondbyar. Sedan har Mai Hedin fortsatt att samla stoff för person- och miljöskildringar som fördjupar bilden av våra förfäder. Materialet har ställts till VärmlandsAnors förfogande och kommer att återges fortlöpande några nummer framåt. Redigering av Harald Persson.

Omsorg och arbete för livets uppehälle tillhörde tidigare generationers livsvillkor. Denna dogm följde dem i helg och söcken. Deras liv ses idag som kargt, de sägs ha varit enkla människor som förde en strävsam tillvaro och deras krets var familjen som den sammanhållande ramen.

Inom familjen utvecklade de sin ambition att föra släktet vidare.

De var våra förfäder . . .

Mai Hedin Sunne 1995

Skogsarbete

I januari förekom skogsarbete. En del bönder hade skog stor nog att avverkas både för eget bruk och till försäljning. Skogsarbetet var tungt, eftersom det inte fanns några maskiner till hjälp. Ofta arbetade två i lag och använde då en lång, bredbladig såg med handtag i båda ändar. Den kallades stocksåg. Ensam använde man en såg av så kallad svanstyp. Träden kvistades med yxa och stockarna barkades med barkspade. För att få kontanter såldes naturligtvis så mycket som möjligt men en del gick också till husbygge och reparationer samt virke för tillverkning av jordbruksredskap och inventarier förutom vedbränsle.

Av vedbränslet blev det kastved och resved. Kastveden var längder på en meter, som lades upp i jämna travar för att torka och sedan försäljas till hushåll. Resveden var timmerstockar av sämre kvalitet, som för att torka lades i vinkel mot varandra och med stockändarna i kors över varandra. Resveden kom till användning vid kolning och även till bränsle.

För framforsling av timret till basväg fästes enstaka stockar med ena änden på en kort kälke som kallades lunnkälken. Vid basvägen lastades timmerstockarna på en getdning. Den bestod av två kälkar, den främre kallades bock och den bakre get, förenade med varandra med en kedja.

Fördelen med getdningen var att den kunde styras. Den var uppfunnen av en Fryksdaling i slutet av 1880-talet. För att varna om det tunga lassets annalkande var hästen försedd med en kraftig bjällra.

Den del av skogsavverkningen som skulle användas till eget bränsle, körde man så småningom hem till vedbacken och förvandlades där till spis- och kakelugnsbränsle. Det var vanligt att man högg mycket ved, som lades upp i stora fina högar för att torka.

Isupptagning

På vintern togs upp is från någon sjö för att ha under sommaren. Det skulle vara fin kärnis, hård och glasklar. Man använde issågar som var ett par meter långa och försedda med kraftiga tänder.

När man sågat loss många stora isbitar, skulle de tas upp ur vattnet. En "droga" kördes ner under isbiten. Den bestod av hopsatta stänger med en tvärslå över ena änden. Med båtshakar förde två personer upp isbiten ovanför tvärsålen så att den hölls kvar där. Sedan drog de den upp över iskanten till den väntande hästen med en låg släde. På släden lyftes den med hjälp av två krokar.

Hemma i ladugårdens närhet hade en isbinge byggts av bräder. Den fylldes med isen och ett tjockt lager av sågspån. Under sommaren kunde man hacka fram lite is till vattnet, som skulle kyla mjölken. En del varor från hushållet sattes väl inslagna i papper och tidningar direkt ner i isbingen. En risruska fick då markera var paketet låg.

Översyn av redskap

I snickarboden fanns mycket att göra. Enkla möbler och en del redskap både för hushållet och jordbruket tillverkades hemma.

På vårvintern skulle allt det som behövdes under sommarens bråda dagar, ses över. Vagnshjul, skaklar, kärror och vagnar måste vara hela och kunna tåla

alla påfrestningar. Runt vagnshjulet måste det för slitagets skulle vara ett järnband, järnskoning, och då fick bonden förutom snickare även vara smed. En smedja fanns för brandfarans skull ett stycke från övrig bebyggelse. I ässjan hettades järnbandet upp för att kunna sättas på och sedan sitta stadigt runt hjulet.

Kanske höräfsorna behövde nya pinnar liksom hässjestolparna. En del av stolparna ruttnade så småningom och måste bytas mot nya som skulle spetsas i ena ändan och förses med hål och pinnar för de långa stängerna. Allt det måste vara från friskt material för att tåla den belastning som blev, när hässjorna fylldes med nyslaget hö.

Stortvätt två gånger per år

Vanligen tvättades bara två gånger om året, vår och höst. På våren blekte solen och hjälpte till att få kläderna vita. Man fick ta tvättdagarna vid den tid som det gick att få extrahjälp. Vanligtvis var det dagkarlars kvinnor som lejdes.

Det var mycket som skulle tvättas och helt naturligt var det ganska hårt smutsat. Därför lades tvätten i blöt i kallt vatten dagen före tvättdagen. Tidigt på tvätt-dagens morgon eldades under brygg-husgrytan för att ha varmt vatten till skrubbing av kläderna. Skrubbingen skedde i två omgångar mot en tvättbräda av veckad zinkplåt. Alla plagg skulle vändas mellan skrubbingarna.

Lakan och övrig vittvätt skulle dessutom lakas ren och vit i lut. Luten tillagades av björkaska. Aska från annat träslag kunde missfärga tvätten. Därför tog man askan från kakelugnarna, eftersom man i köksspisens brände allehanda saker.

Luten tillagades på så vis att man spände fast ett stort linnenkynke som sil över ett träkar, askklädet, och ovanpå detta lades ett mindre stycke tyg för att skydda det större skynket. På det mindre tyget lades askan och hett vatten från tvättgrytan östes över. Skulle man ha mycket lut fick man ta ny aska och mera hett vatten.

Lakkaret var ett stort träkar med tapp och tapphål i nedre kanten. Det kallades

i Sunne socken (S)

standträ och stod på tre ben så att man kunde ha ett mindre kar framför och under tapphålet. För att tvättkläderna inte skulle stänga till tapphålet lades där ett lakben. Det skulle helst vara ett käkben som sparats vid slakt.

När lakkaret var fyllt med de skrubade kläderna, täcktes det över med ett gammalt grovt lakan och den nygjorda luten, som kokats i tvättgrytan, östes så het som möjligt med skopa över kläderna. När all lut från tvättgrytan östs över till lakkaret, tappades detta ur och luten östes tillbaka till grytan för ny upphettning. Denna procedur pågick många gånger tills kläderna var genomheta. Arbetet avslutades med att rent kokande vatten östes över kläderna.

Om man inte hade tillgång till vatten inne i brygghuset, var det mera praktiskt att för sköljningen ta ut kläderna till källan eller vattendraget även om det var kallt väder. Vid källan hade man fyra eller fem kar med kallt vatten för sköljningen. Mellan varje sköljning skulle kläderna klappas med ett klapprä ovanpå en klappstol. Sedan hängdes tvätt för att torka. En del lades ut på snö för att blekas.

Efter tvätten vidtog mangling och strykning. Till manglingen användes mangelbräda, ett tämligen smalt bräde med handtag. De fuktade kläderna lindades kring en kavel som därefter under press från brädet rullades fram och tillbaka på en bordsskiva.

Som utveckling av mangeldonen kom stenmangeln. Den bestod bland annat av ett avlångt slätt underrede. På detta fanns två runda kavlar och runt dem rullades det som skulle manglas. Ovanpå kavlarerna fanns en låda i samma storlek som underredet. Lådan var fylld med sten för att ge tillräcklig tyngd. Den drogs fram och tillbaka av två personer.

För strykning av kläder användes lodstrykjärn. Det var ett lod, som värmdes i den öppna elden och som sedan stoppades in i strykjärnet. En ny typ av strykjärn kom under 1880-talet samtidigt med järnspisarna. Hela strykjärnet värmdes då ovanpå spisen.

Vår och höst skulle gångkläderna vädras och rengöras. På våren byttes de

tjocka vinterkläderna mot tunnare för sommarsäsongen. För att ylletextilier inte skulle förstöras av mal preparerades de med naftalin och lades ner i stora kistor. Naftalinet hade en stark och säregen lukt.

Garderobers sakkades i allmänhet. Dukar, lakan, underkläder och dylikt packades in i skåp och byråådor. Övriga kläder hängdes på vinden eller stuvades in i kistor och de kläder man använde mest hängdes på en vägg i köket.

Vårbruket på bondgården

Under vårbruket blev det oftast hektiskt, eftersom det var mycket som skulle klaras av på kort tid. På grund av växelbruket fanns det i regel en vall som var gammal nog att plöjas upp. Om man hade hunnit att plöja den på hösten, höstplöjningen, satte man igång att harva och så havre på jorden.

Efter vårsådden kom så potatissättningen. En man plöjde upp fåror, där både vuxna och barn stod utplacerade med jämna mellanrum, försedda med var sin hink sättpotatis. I fåror lades potatisar ned. Var det nog många som hjälptes åt så fick hästen gå varv efter varv. Vartan varv skulle potatisar ligga som ett pärlband.

Innan kreaturen kunde släppas ut, måste alla inhägnader ses över. Förr inhägnades boningshuset med därtill hörande gårdsplan och byggnader. Mellan de olika gårdarna fanns rågångsgärdsgårdar. Ibland gick rågången tvärs över vägar och därför måste det finnas grindar som fick öppnas och stängas av de vägfarande själva.

Gärdsgårdsstörarna högs av enar och gjordes så långa som möjligt för att de skulle kunna vässas om och användas på nytt. Vidjorna kunde vara av vide men

Soldattorpet i Askersby från 1800-talet

helst bestå av grankvistar som mjukats upp över eld för att bli formbara. Dessa var de starkaste bindslen mellan störparen. Stängerna klövs ur någorlunda kvisterna granar.

Gärdesgårdarna måste vara täta så att fåren inte kunde åla sig mellan stängerna och göra ohägn på grannens ägor. På några platser finns dessa gamla gärdesgårdar kvar, påminnande om fädernas trängna mödor.

Skogen var en vanlig betesmark för kreaturen. När de skulle beta på äng eller vall, var det vanligt att någon eller några personer vaktade dem, så att de stannade inom det tillåtna området. Om några få djur skulle beta av ett mindre område, tjuvdrades de fast. Men då var det viktigt att den nedslagna pålen med tjudret flyttades flera gånger om dagen.

Nymodigheter

På senare tid kom en nymodighet som kallades taggtråd. Den benämningen stämde väl, eftersom tråden var försedd med otaliga taggar. Den underlättade naturligtvis arbetet med inhägnad. Då kunde man stänga runt olika betesfällor och flytta tråden, när djuren skulle beta av ett nytt område. Och ännu senare kom nästa förenkling med elstängslet.

Sommarens slätter . . .

Fortsättning följer i nästa nummer av VärmlandsAnor

Böteslängder för Värmland

Jag håller sedan några år tillbaka på med att bokstavstroget (diplomatariskt) skriva av saköreslängderna (böteslängderna) för Fryksdalens och Älvdalens häraders nedre och övre tingslag sedan 1540-talet. De återfinns i länsräkenskapernas verifikationsband.

Jag skriver i allmänhet inte av hur bötesbeloppen fördelas på olika intressenter. Handlingarna finns på Riksarkivet. I slutet av augusti 1996 är jag vid mitten av 1770-talet och arbetar mig framåt med omkring två år per månad.

Samtidigt gör jag sidhänvisningar till övriga häradertingslag inom Värmland och Närke i den mån Närke finns med i samma volym.

Jag antecknar även sidhänvisningar till fånglängderna för arresterna i Karlstad och i förekommande fall Örebro. Jag kommer att ge ut materialet i bokform om några år.

Nedan dock ett exempel på en böteslängd för Kils härad i Värmland sid 5699-5701 i verifikationsband 2 i länsräkenskaperna å 1773 för Närke-Värmland som finns på Riksarkivet. Förkortningen D står för daler, % för öre. Jag har löst upp förkortade ord och återger de saknade bokstäverna kursivt.

Saköres Längd vid Laga Winter Tinget med Kihls Härad år 1773

Johan Nilsson i Måsserud för swordom 1:-
 Olof Larsson i Gunnarsby för det han tillwärlkat brännewin 100 Daler
 Missnöje förklarar.
 Herr Swen von Kessel för undandölgd Brännewinspanna 100:-
 Nils Olofsson i Södra Olsätterstorp för brännewins tillwärlkning 100 Daler.
 Missnöje förklarar.
 Karl Kristophersson i Udden för det han dölgt dess brännewins panna wid förseglingen 100:-
 För Hållskjuts för summelse, äro efterskrifne sakfælde til hvarsina 6 marker
Silfvermynts böter nemligen Hastersby Olof Jonsson, Erik Persson, Olof Nils-

son och Per Larsson hwardera med en Häst 6 Daler
 Säby Håkan Månsson med 2ne Hästar 3:-
 Harkewål Måns Persson 1:16
 Säbytorps skjutslag med 2ne Hästar 3:-
 Björreds Skjutslag med 2ne Hästar 3:-
 Råglanda Olof Jonson och Swen Elofsson 3:-
 Wikstad Nils Olofsson 1:16
 Rud Lars Ersson och Karl Olofsson 3:-
 Rud och Rudstorps skjutslag med 2ne Hästar 3:-
 Hastersby 1:16
 Bondestad unga Jöns Olofsson 1:16
 Ransby Nils Ersson, Olof Segelsson, Lars Simonsson och Bengt Olofsson hwardera med en Häst 6:-
 Sunnanå med 1 Häst 1:16
 Rud med 2ne Hästar 3:-
 Säbytorp med 2ne Dito 3:-
 Björred med 2ne Dito 3:-
 Rudstorp med 2ne Hästar 3:-
 Säby Lars Larsson 1:16
 Lands Gewaldigern Thodin 1:16
 Wiksta Jon Olofsson 1:16
 Kronodelen i Sörby 1:16
 Snarås och Anita med 2ne Hästar 3:-
 Jon Olofsson i Norra Ås 1:16
 60:-
 Erik Andersson och Nils Swensson i Risätter för försummad skjuts hwardera 1 Daler 16% 3:-
 Bokhållaren Johan Gustaf Holmborg för uteblifwande såsom wittne 1:-
 För uteblifwande från Tinget äro efter skrefne sakfælde att böta hwar sina 2 Daler *Silfvermynt*:
 Soldaten Olof Tollstad 2:-
 Per Andersson i Södra Örbäcken 2:-
 Mästersmeden Eric Bly wid Qvarntorps Bruk 2:-
 Enkan Sara Haralds dotter och dess måg Olof Nilsson i Kärn 2:-
 Petter Nilsson i Storheden och Elwedals Härad 2:-
 Nils Gullbrandsson i Dalen 2:-
 Summa 277:-
 Magnus Lanner
Chris Henning, Stockholm

Nr 47

Antavla 7, införd i VärmlandsAnor 1996:4, utgick från min farfars farfar, Gustav Jansson, som proband. Dagens anförteckning redovisar mig som proband och innehåller fler detaljer som har betydelse för forskning.

*Gustav Gustavsson
 Bolagshagen 5 C
 73850 Norberg*

Fyrlingar

Ur Västerås Släktforsarklubbs tidning Arosiana saxar vi följande notis som ursprungligen är införd i VLT 10/6 1841:

”Som sällsynt må nämnas, att en Torparehustru under Säteriet Agnhammar i Grums härad i Carlstad Län för få dagar sedan framfödt fyra wälskapade barn, deraf twenne gossar och twenne flickor. De hafwa allesamman blifwit döpta och fortfara ännu att befinna sig wid god helsa.”

Någon i vår stora läsekrets måste väl veta hur det gick för dessa barn? Skriv till redaktionen och berätta!

Fler björnhistorier

se även sida 10

Om en liknande händelse kan man läsa i Medlemsblad 1996:2 från Nordanstigs Bygd- och Släktband Forskarförening.

Här var det en 19-årig piga från Jätendals socken i Hälsingland som vaknade sin husbondes boskap på fåbodvalen. En björn uppenbarade sig och kastade sig över en av korna. Flickan tog ett spö och under höga rop gav hon sig på björnen, piskade honom och drev honom på flykten.

För denna bragd erhöill hon en medalj av landshövdingen den 4 juli 1802.

Upprättad för Gustav Gustavsson, f. 1918 i Grangårde(W)					f (2) t. Gustav Gustavsson. Orter i (T) lån om inte annat anges	
Antavla nr 047	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2, far	Gustavsson	Johansson, Gustav. Landbonde	Larsson, Johan. Landbonde	Karlsson, Lars. Kolare	1772, Säfsnäs(W) - 1850, Säfsnäs(W)	
Gustavsson	Karl Gustav	f. 1828, Ramsberg	f. 1801, Säfsnäs(W) - 1841, Ramsberg	Johansdotter, Sara	1771, Säfsnäs(W) - 1819, Säfsnäs(W)	
Gustav Valfrid	Hemmansägare	d. 1904, Ramsberg	Eriksdotter, Anna Lisa	Svensson, Erik. Skomakare	1753, Ljusnarsberg -	
Gruvarbetare	f. 1850	g. 1851, Ramsberg	8 1796, Ljusnarsberg - 1876, Ramsberg	Andersdotter, Sara	1754, Ljusnarsberg -	
f. 1885	Ramsberg	Andersdotter, Stina Maja	Eriksson, Anders. Torpare	Jacobsson, Erik. Landbonde	1764, Ramsberg -	
Ramsberg	d. 1917	f. 1825	1790, Ramsberg -	Jansdotter, Maria	1768, Ramsberg -	
d. 1950	Ramsberg		Persdotter, Maria	Eriksson, Per. Dagkarl	1760, Ramsberg -	
Ludvika(W)	g. 1881, Ramsberg	4	9 1787 -	Johansdotter, Maria "Maja"	1753, Ramsberg -	
g. 1910	Andersdotter	Ersson, Anders Wilhelm. Torpare	Johansson, Erik. Torpare			
Ramsberg	Anna Karolina	f. 1839	1803, Lindsberg - 1892, Ramsberg			
Nr 1, ansökare			Eriksdotter, Kristina "Stina"	Persson, Erik. Landbonde	1780, Lindsberg - Lindsberg	
Gustavsson	f. 1862	10	1802, Fellingsbro - 1873, Ramsberg	Matsdotter, Anna	1781, Skinnskatteberg(U) -	
Gustav Tage	Lindsberg		Andersson, Anders. Torpare	Olofsson, Anders		
Bergsprängare	d. 1929		f. 1811, Lindsberg bfs - 1841, Lindsberg			
f. 1918	Ramsberg	5	Abrahamsdotter, Sara Helena "Lena"	Jonsson, Abraham. Torpare	1758, Norrbärke(W) -	
Grangårde(W)			11 1816, Lindsberg bfs -	Jansdotter, Margareta	1769, Ramsberg -	
d. 1971	Lindberg	Lindberg, Per "Pål". Skräddare				
Södertälje(AB)	Paul Elis	f. 1811, Bårslöv(M)				
g. m.	Skräddare	d. 1855, Sala sfs(U)				
Aulisdotter-Pitkäranta	f. 1838	12	Ernstström, Anders			
Sisko Inkeri	Sala sfs(U)		f. 1782 - 1838, Uppsala dkfs(C)			
Nr 3, mor	Ramsberg	6	d. 1860, Sala sfs(U)	Dahlström, Elisabeth "Lisa"		
Lindberg	g. 1887, Ramsberg	13				
Hanna Vilhelmina	Winterquist	Andersson-Räf, Gustav. Torpare	Andersson-Räf, Anders. Bergsman	Andersson-Räf, Anders. Gruvfogde 1758, Grythyttan - 1827, Hjulsjö		
f. 1890	Augusta Vilhelmina	f. 1823	f. 1794, Grythyttan - 1854, Norrbärke(W)	Persdotter, Anna	1765 - 1850, Hjulsjö	
Ramsberg	f. 1859	d. 1877, Ljusnarsberg	Andersdotter, Maja	Nilsson, Anders	1774, Hjulsjö -	
d. 1976	Ljusnarsberg		14 1799, Hjulsjö	Hansdotter, Katarina	1762, Hjulsjö -	
Finspång(E)			Andersson, Anders. Torpare	Andersson, Anders. Kolare	1765, Hjulsjö - Hjulsjö	
			f. 1830	Hansdotter, Katarina	1765, Hällefors - 1812, Hjulsjö	
				Olofsson, Mathias. Torpare	1784, Hjulsjö - 1833, Hjulsjö	
				Olofsdotter, Kristina	1784, Grangårde(W) - 1858, Hjulsjö	
1996						

Domboksmaterial från 1796

Redaktören har begärt att få berättelser från 1796. Jag har en del material från det året och skall här göra ett urval ur detta. Jag har sedan 1987 samlat material ur domböcker från ett 50-tal häradet och städer i hela landet från det angivna året. Jag har i Värmland undersökt Nyeds, Grums, Gillbergs och Fryksdals häradet. Det har hittills resulterat i två historiepappers uppsatser.

Den ena uppsatsen heter "Okänd fader" och är en undersökning av 307 så kallade oäkta födslar 1796. Vad jag speciellt ville undersöka var hur många, som utnyttjade den av Gustav III år 1778 givna möjligheten för ogifta mödrar att slippa ange namnet på barnets far.

Här kom jag fram till ett intressant resultat beträffande Värmland. Av de 36 värmlandsmålen jag studerat är det endast en kvinna som utnyttjat möjligheten.

Detta är cirka 3 % av målen i Värmland. I hela landet är genomsnittet 34 % av de 307 målen. Uppdelat på stad och landsbygd är procenttalen 62 % resp 30 %.

Det län som i min undersökning har högst antal "okända" fäder är Kristianstads län med 52 % okända av 33 mål.

Att säkert ange orsaken till sådana skillnader är svårt. Jag har angett tre alternativ: geografiska skillnader, mentala skillnader hos befolkningen och ekonomiska skillnader. Men det kan finnas fler förklaringar och jag vill inte påstå att jag har hamnat rätt.

Rättsstatistik

I den andra uppsatsen har jag gjort en statistisk undersökning av alla typer av mål i landet. Jag har här registrerat cirka 9400 mål, av vilka 1383 är från Värmland. Jag har klassificerat målen efter två indelningsgrunder. Den ena är efter målens innehåll.

Den andra indelningen är juridisk. I följande tabell redovisar jag utdrag ur resultatet. Jag jämför Värmland med landsbygd från hela landet, 39 häradet.

I gruppen fysiskt våld har jag tagit med våld mot både personer och föremål. Med verbalt våld menas okvädinsord, svordomar och dylikt. Jag har som jämförelse tagit med uppgifterna från de undersökta städerna (varav ingen värmländsk).

Det stora antalet ekonomiska tvister härrör sig från Fryksdals häradets övre tingslag (Fryksände, Östmark och Vitsands socknar). Där förekom så kallad förlagsverksamhet, det vill säga kapitalstarka personer lämnade ut råvaror till bönderna för tillverkning av färdiga produkter.

Det är i huvudsak lantmätare Bengt Schröder och rådmann Anders Wennberg från Karlstad som har krav att ställa.

Bernhard Granholm

Nr 48

Gustavssons fars anor finns i antavla 47 som handlar om svenska släkten.

Denna anförteckning utgår från Gustavssons moder som proband med hennes släktingar i Finland. Den är en bra språkövning på finska namn.

Gustav Gustavsson
Bolagshagen 5 C
73850 Norberg

Tabell 1. Målens innehåll. Antal mål/10 000 personer

Måltyp	Värmland	Landsbygd	Stad
Fysiskt våld	9	15	85
Verbalt våld	4	8	70
Stöld	5	7	28
Äktenskapsbrott	11	13	17
Dryckenskap	1	3	41
Ekonomiska tvister	158	100	285

Är crofter = torpare?

Nog har jag fått lära mig att torpare heter "crofter" på engelska. Det är också den översättning man i första hand träffar på i lexika. Även i svenska antavlor som publiceras på engelska språket tycks detta vara den gängse översättningen. Men nu börjar jag tvivla på om den är korrekt.

I National Geographic september 1996 läsar jag nämligen följande: "Crofters differ from renters in that they enjoy certain legal protections

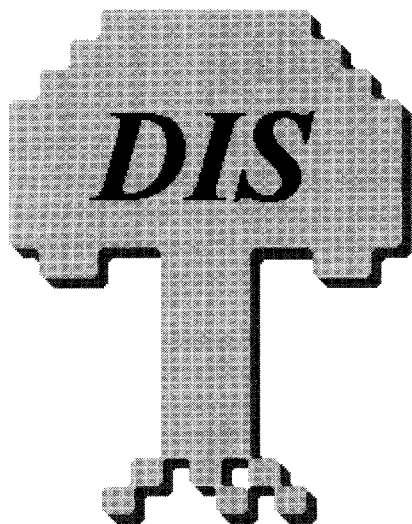
and can pass their agricultural, grazing and housing rights along to their heirs."

Denna definition motsvarar ju det svenska begreppet åbo, vilket är någonting helt annat än torpare! I citatet jämförs dessutom crofter med renter som betyder arrendator. Möjligen skulle en mer adekvat översättning av ordet torpare vara "cottager"? Det vore intressant att höra en språkmans synpunkter på detta spörsmål.

Lars-Gunnar Sander

Alla orter i Finland utom Norberg (U)

Antavla nr 048	Upprättad för Sisko Pitkäranta, f. 1939 i Kristinestad, Vasa län, Finland			Alla orter i Finland utom Norberg (U)	
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63	
Nr 2. far	Pitkäranta	Pitkäranta, Jaakko. Bonde	Heikinpoika-Pitkäranta, Juho. Bonde	Honkaniemi, Heikki. Bonde	1778, Isojoki - 1858, Isojoki
Pitkäranta	Jaakko Ferdinand*	f. 1850, Merikarvia	1813, Isokoki - 1885, Merikarvia		
Aulis Eelis Aatos Ferd.	Bonde	d. 1927, Merikarvia	Heikintytär, Anna Gretha	Juhonpoika, Heikki. Bonde	1793, Siikainen - 1860, Siikainen
Hytarbätare	f. 1882	g. 1880, Merikarvia	8 1826, Siikainen - 1915, Merikarvia	Antintytär, Caisa	1799, Siikainen - 1828, Siikainen
f. 1906	Merikarvia	Holmström, Ida Krsitina	Holmström, Frans Fredrik. Bonde	Holmström, Mikko. Bonde	1801, Merikarvia - 1862, Merikarvia
Karjoki	d. 1954	f. 1859, Merikarvia	1831, Merikarvia - 1918, Merikarvia	Juhotytär, Clara	1791, Merikarvia - 1882, Merikarvia
d. 1991	Isojoki	d. 1937, Merikarvia	Sakarintalo, Majja Stina	Sakarintalo, Sakari. Bonde	1797, Merikarvia - 1870, Merikarvia
Norberg (U)	g. 1905, Isojoki	4	9 1835, Merikarvia - 1906, Merikarvia	Erkintytär, Maria	1797, Merikarvia - 1867, Merikarvia
g. 1933	Penttilä	Penttilä, Frans Leander*. Sägv.ägare	Heikinpoika-Pitkäranta, Juho. Bonde	Antinpoika-Honkaniemi, Heikki. Bonde	Se nr 32
Isojoki	Olga Emilia	f. 1860, Merikarvia	Se nr 16		
Nr 1. ansökare	f. 1884	d. 1883, Isojoki	Heikintytär, Anna Gretha	Juhonpoika, Heikki. Bonde	Se nr 34
Aulisdr-Pitkäranta	f. 1884	g. 1883, Isojoki	10 Se nr 17	Antintytär, Caisa	Se nr 35
Sisko Inkeri	Isojoki	Penttilä, Katarina Adolfina	Paanttila, Jaakko Joonas. Bonde	Väha-Filippula, Isak. Bonde	1807, Isojoki - 1880, Isojoki
f. 1938	d. 1964	f. 1863, Isojoki	1834, Isojoki - 1915, Isojoki	Mikontytär-Hahkala, Anna Maria	1809, Karjoki - 1868, Isojoki
Kristinestad	Isojoki	d. 1932, Isojoki	Jaakontytär-Penttilä, Anna Kaisa	Juhonpoika-Penttilä, Jaakko. Bonde	1782, Isojoki - 1838, Isojoki
g. m.	Sundberg	5	11 1826, Isojoki - 1897, Isojoki	Erkintytär-Hammula, Märkettä	1787, Karjoki - 1838, Isojoki
Gustavsson	Juho Fritjoff*	Peltomaa, Tuomas. Torpare	Petrippoika-Peltomaa, Tuomas. Torpare	Görranpoika-Viitala, Petri. Torpare	1774, Isojoki - 1856, Isojoki
Gustav Tage	f. 1874	f. 1847, Isojoki	1815, Isojoki - 1895, Isojoki	Pentintytär-Honko, Maria	1782, Isojoki - 1862, Isojoki
Nr 3. mor	Gårdfarihandlare	d. 1884, Isojoki	Antintytär-Hautaviita, Greta Liisa	Kantikoski-Hautaviita, Antii	1778, Honkajoki - 1856, Honkajoki
Sundberg	f. 1874	g. 1871, Isojoki	12 1815, Honkajoki - 1895, Isojoki	Erkintytär, Liisa	1787, Honkajoki - 1855, Honkajoki
Inkeri Maria	Isojoki	Sundberg, Vilhelmina	Erkinpoika-Sundberg, Juho	Erkinpoika-Sundberg, Erkki. Skräddare	1796, Vesilathi -
f. 1916	d. 1930	f. 1852, Karjoki	1829, Karjoki -	Eliastytär-Talvitie, Anna Catarina	1793, Isojoki -
Isojoki	Isojoki	d. 1905, Isojoki	Tuomasintytär-Viitakoski, Liisa	Simonpoika-Viitakoski, Tuomas. Torpare	1801, Isojoki - Isojoki
	g. 1904, Isojoki	6	13 1826, Isojoki - Karjoki	Eliastytär-Suntari, Maria	1801, Isojoki - Isojoki
	Niskanen	Niskanen, Matti. Torpare	Juhonpoika-Niskanen, Vilhelm. Torpare	Niskanen, Juho. Bonde	Viitasaari
	Selma Juliana	f. 1844, Viitasaari	1815, Viitasaari - 1879, Viitasaari	Antintytär, Helena	1787, Viitasaari -
	f. 1877	d. 1877, Viitasaari	Antintytär-Öhman, Helena Caisa	Öhman, Antti Kustaa. Torpare	1786, Viitasaari - 1843, Viitasaari
	Viitasaari	g. 1874, Viitasaari	14 1816, Saarijärvi - 1869, Viitasaari	Martintytär-Huuskonen, Saara	1788, Viitasaari -
	d. 1930	Matintytär-Junikka, Gustafva	Juhonpoika-Junikka, Matti		
	Isojoki	f. 1848, Viitasaari	1818 -		
		d. 1880, Viitasaari	Haltunen, Stina Caisa		
		7	15 1816 -		
31/12-1995					

Datasäkerhet i DISGEN

Stor omsorg och mycket tester har lagts ned på att få en säker hantering av de inmatade uppgifterna i DISGEN. Dessvärre händer det då och då att någon råkar ut för att delar av inmatade uppgifter blir förstörda så att de inte går att läsa.

Det finns flera tänkbara orsaker till dessa problem. Datorn slås av eller strömmen går i ett läge då data håller på att skrivas till hårddisk. Tillfälliga störningar i datorns hårdvara eller störningar via strömförsörjningen (till exempel urladdning av statisk elektricitet eller blixtnedslag i närheten) speciellt vid skrivning till hårddisk. Det kan heller inte uteslutas att det finns kvar någon oegentlighet i DISGEN som vid ytterst sällsynta tillfällen orsakar problem.

Det finns också en obehaglig typ av fel som kan uppstå på hårddisken, nämligen det som på engelska kallas "cross-linked clusters". Det innebär att två filer råkar dela delvis samma lagringsutrymme på hårddisken. När man skriver till den ena filen så förstörs den andra och tvärtom. Orsakerna kan vara samma som ovanstående dock kan DISGEN inte åstadkomma sådant. Denna typ av fel kan upptäckas och repareras med DOS-programmen Chkdsk alternativt Scandisk. Man bör regelbundet köra ett av dessa program och speciellt om filer blir förstörda. Om du är osäker på hur du skall

Fortsättning nästa sida

Resa till Säffle 1914

I samband med pågående bygdeinventering i östra delen av Kila socken, har vi fått ta del av en stor mängd dokument. Ett av dessa är en berättelse om en strapatsrik färd in till staden. Erland Johansson i Harkel, Kärrholmen, skrev följande efter sin mors, Adina Anderssons, berättelse.

Detta är upptecknat efter berättelse av Mor som upplevde färden.

En dag i mars så blev det nödvändigt att företaga en färd till Säffle för att handla, min fader hade ej tid företaga färden tillsammans med Mor och för övrigt så kunde det även anses onödigt då hans personliga närvaro ej var behövlig, då däremot mors ärende, bland annat var att prova och köpa en sorgeshatt i anledning av morfars död. Hon hade troligen fått låna denna persedel vid själva begravningen, ty dödsfallet inträffade den 11 februari, så begravningsakten var redan ett överlevt blad i tiden.

Vädret på morgonen var bra och det var ej på denna tid något ovanligt att färdas den bara 12 km långa biten från Harkel till Säffle under gynnsamma förhållande, även längre sådana färder måste företagas till fots.

Ditfärden gick bra men så slog vädret om och det började snöa och regna om vartannat och nu blev färden strax ett äventyr. Kvinnor på denna tid hade långa klänningar och dito kappor och när dessa dessutom var avsedda till vinterbruk rätt tunga och tjocka.

Första halvmilen hade hon sällskap med en flicka från Svennerud i Björred sedan var det att traska vidare i den allt mer djupnande snön. Mor hade en paraply med sig och i den hängde hon upp det, som var ömtåligt i detta fall sin hatt som ju var ny. Till att börja med gick det trots sörjan bra men kläderna nedtill blev mer och mer sura till slut långt ovan knä.

Att vandra fram med dessa extra tyngder blev utomordentligt tröttande, så hon tyckte att varje steg var ett företag.

Vid avfärden på morgonen blev det dålig tid till att äta, även detta ett kruks i händelserna, därtill ingen mat vid Säffle. Tidig avfärd och nu närmade sig kvällen, det gick ej att sätta sig för blötan och kylans skull och hon kunde ej gå in på något ställe för risken att far, som hade sagt att han skulle möta, skulle fara förbi utan att upptäckas.

Vid Delstan då det var som allra mest på upphällning med krafterna, kom Karl Andersson från Ström körande skjutsande en predikant som skulle till Takfelterud, han kom snart tillbaka och erbjöd Mor att få åka. Så tacksam som nu, har mor sagt, hade hon aldrig varit för en skjuts. Det var så skönt att få vila att det ej kunde beskrivas. Färden med Karl A. blev ej lång bara några hundra meter, ty nu hade Far hunnit fram och färden hem fortsattes med honom. Han kunde använda släde och backen var bar på morgonen.

De åkte vägen till Skruvserud varvid de tog av vid Hagen i Kärrholmen. Det fanns kärna i denna tidens människor.

Man får betänka att det var ej slut vid hemkomsten. Då skulle djur och människor ha mat och passning, även ett barn på 1° år sin tillsyn så om det var vila före 10 på kvällen vill nog mycket till.

Upptecknat den 23 mars 1966 av Erland.

Gunnar Jonsson, Säffle

Släktforskaren Anders Tholén

Med anledning av Sten Nybergs artikel i förra numret av VärmlandsAnor, påminner Carl-Johan Ivarsson i Säffle om att Brunskogs hembygdsförening

gav ut Tholéns släktbeskrivningar i faksimil år 1978.

De finns att köpa på Gammelvala varje sommar.

Richard Brobergs arkiv

Härstammar ni möjligtvis från de finska invandrare som kom till Sverige i slutet av 1500-talet och framåt? Då kommer ni snart att ha tillgång till Richard Brobergs unika forskningsmaterial om skogsfinnarna i mellersta Skandinavien.

Broberg, som själv kom från Östmark i norra Värmland, var 1:e arkivarie vid Dialekt- och Folkminnesarkivet i Uppsala. Hans unika bibliotek köptes in av Torsby kommun och finns nu tillgängligt för forskarna.

Arkivet är nu under bearbetning för att bli sökbart för forskare - bland annat utarbetas nu en arkivförteckning som ligger till grund för ett register. Idag är inte materialet helt genomarbetat men är sökbart socken- och länsvis. Arbetet med arkivet beräknas vara slutfört i höst och skall då vara infört i en arkivdatabas.

Här finns också en klippsamling om framför allt Värmland och Finnskogen att ta del av. Värmlandsdelen innehåller bland annat folkmålsdebatt, personhistoria och folketro. I Brobergs samling finns också cirka 400 foton, anteckningar, brev, kartor mm. Vidare finns här domböcker från 1600-talets Värmland, avfotograferade skattelängder från Riksarkivet, köpebrev från 1700- och 1800-tal, timmerkontrakt mm.

Anna Forsberg och Niclas Persson är anställda för att föra det här projektet i hamn. De utarbetar arkivsystem genom Värmlands Museums SESAM-projekt som startas upp i år. De svarar gärna på frågor om arkivet.

Adress Finnkulturcentrum, Box 23, 685 21 Torsby. Telefon 0560-12313. Fax 0560-10531.
e-mail: finnkulturcentrum@tordata.se.

Tidskrifter om finnforskning

För er som är intresserade av finnforskning eller har finska rötter i Värmland, Västerbergslagen och Norge, finns de båda tidskrifterna "Finnkultur" och "Finnmarken förr och nu".

"Finnkultur" är en efterföljare till den tidigare "Finnbygden" och ges ut av den

svensk/norska föreningen Solör Värmlands Finnkulturförening (SVFF). Den utkommer med fyra nummer per år (i mars, juni, september och december). Medlemsavgift: 100 kr/år.

Redaktör: Torbjörn Bakken, N-2422 Nybergssund, Norge. Telefon 00947-62544426.

Närmare informationer om "Finnmarken förr och nu" kan fås från redaktören Lars-Olof Herou, Gästgivaregatan 12, 771 00 Ludvika. Telefon 0240-16960.

Mats Sjökvist, Sundbyberg

Värmlänningar i förskingringen

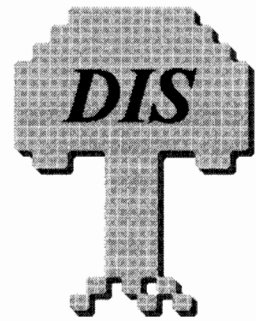
I Eksjö rådhusrätts protokoll av den 6 mars 1709 har jag funnit följande:

"Hans nåde högvälborne herr baron och landshövdingens brev av den 1 mars nästlidna upplästes av innehåll att en kvinnsperson vid namn Stina Pihl i Värmland och Rudskoga socken och sätesgården Äng, fött barn och sedan givit sig på flykten, berättades att hennes man skall vara löjtnant under Skånska regementet och heta Carl Skotte, anbefallande magistraten samma kvinnsperson efterspana låta, och där hon igenfinnes till Jönköpings slott behöri gen avställa låta till vidare rannsaking om detta mål."

Sätesgården Äng ligger dock inte i Rudskoga utan i grannsocknen Ny-sund!

En av utställarna vid släktforskar dagarna i Växjö var Genealogiska Samfundet i Finland som visade en mängd intressant litteratur. Bland annat fanns där en diger biograf över präster i Ingermanland som under hundra år hörde till Sverige. När jag bläddrade i den råkade jag se en värmlänning som hamnat i denna tämligen okända baltiska provins, kyrkoherden i Järvisaari, Brynolf Arvidsson Govinius, född 1629 i Eskilsäter.

Lars-Gunnar Sander

Fortsätt från föreg sida

göra detta så kontakta någon datorvan person i din närhet eller någon DISGEN-fadder. Sedan finns ju också värre saker som kan hända med datorn: hårddisk-krasch, brand, stöld osv.

Slutsatsen är att man kan dessvärre inte lita på datorer till 100 procent. Bote-medlet mot kännbara dataförluster är säkerhetskopiering. Du kan läsa om säkerhetskopiering med hjälp av DIS-GEN i manualen sidan 39.

Det finns en viktig komplettering att göra till det som står där: Kör alltid Kontrollera Relationer som finns i menyn Personer innan säkerhetskopieringen görs.

Det har visat sig att vissa typer av fel i persondata inte ger sig tillkänna förrän man vill visa en viss person. Beroende på omständigheterna kan det ju dröja länge och felaktigheterna blir alltså överförda till säkerhetskopiorna. Genom att köra Kontrollera Relationer så läser DIS-GEN varje persons data och finns det fel så märker man det. Gör då ingen säkerhetskopiera utan läs tillbaka den senaste du gjort.

Förväxla inte felaktiga persondata med rapport om saknade relationer. De förra gör att DISGEN kraschar medan de senare redovisas på skärmen och du bör svara Ja på frågan om de skall korrigeras. Efter korrigering kan säkerhetskopieringen genomföras på vanligt sätt.

För den som är lite mer händig och kan mycket data kan de säkerhetskopieringsprogram användas som finns i DOS eller Windows: MSBACKUP till exempel. De har möjlighet till komprimering av data och är bättre på att hantera vissa typer av diskettfel.

Lars Blomberg

Föreningen för Smedsläktsforskning (FSF)

Föreningen bildades 1994 som en följd av det projekt Ulf Berggren med flera drivit för att utforska och ge ut Sveriges smedsläkter före 1800. Meningen är att alla ute i landet som vill arbeta aktivt i projektet ska vara med i föreningen. Projektet innebär bland annat att så många som möjligt väljer en eller flera socknar med bruk där de registrerar alla smeder ur kyrkböckerna.

Föreningen har startat en databas för registrering av smedsläkter, och ger ut skriftserien Svenska Smedsläkter, se nedan. Medlemskap för 1996 löses enklast genom att sätta in årets medlemsavgift 70 kr på föreningens postgiro 84 28 21 -1. I priset ingår 2 nummer av Svenska smedsläkter samt 4 medlemsblad.

Föreningens adress c/o Agneta Lilie von Rosen, Utflyktsvägen 17, 168 41

Bromma. Varje nummer av skriftserien består av cirka 48 sidor och innehåller ett par olika smedsläkter. Det går att köpa enstaka häften för 30 kr styck genom att sätta in beloppet på föreningens postgiro.

Nr 1 omfattar släkterna Garnej och Köhler (utgiven augusti 1996). Nr 2 innehåller Swartling och Asp (augusti 1997). Nr 3 ska innehålla bland andra Stockhaus. Har du en smedsläkt som är så pass utredd att den kan publiceras, skicka in den till Ulf. Skicka också gärna in annat material till exempel om du har uppgifter om en gren av en smedsläkt.

Smedslistor för östgötska bruk finns i föreningens utgåva "Ur östgötska hammarting 1700-05" av Mari-Anne Olsson. Den består av listor på smeder för de östgötska bruken, utdragna ur Bergskollegiums hammarting (det vill säga de domstolar som tog upp brott och

tvister som hade med brukshanteringen att göra). Här räknas alla som arbetade vid de östgötska bruken. Åren 1700-05 tillhör de bästa åren för dessa listor, eftersom inte bara de som är anställda respektive år räknas upp, utan också vilka som inte är kvar sedan föregående år, med uppgift om dödsfall eller vart de flyttat. Skriften kostar 40 kr och beställs genom att sätta in denna summa på FFS-postgirot. Harmens register är ett bruksregister på Riksarkivet. Ulf Berggren har fört över det till dator, och det säljs av FFS. Om du skickar en diskett (PC/Mac) får du det för 10 kr, annars på papper för 20 kr. Det kan också hämtas på <http://www.aalnet.aland.fi:80/Cloudia/hskogsjo/geneal.htm>. Skicka disketten till Ulf Berggren, Stridsbergavägen 2, 163 58 Spånga och sätt in pengarna på FFS-postgirot.

Stavnäs födde 1687-1920

Släktforskaren Jan Thimberg i Hudinge har utfört ett jättearbete för släktforskningen genom att läsa Stavnäs församlings alla födelseböcker 1687-1920 och skriva in uppgifterna från dessa till en databas i DBase-format. Den innehåller 15490 födslar med födelsedatum, fader, moder, ort och en mängd andra notiser som funnits i födelseböckerna.

Värmlands Släktforskarförening erbjöds utgivningsrätten. Databasen var på cirka 9 Megabyte (Mb) som av trycktekniska skäl lätt kunde delas i 3 delar, 1687-1775, 1776-1850 och 1851-1920. Programredigeringen har utförts av Gunnar Jonsson och Harald Persson har färdigställt 971 manuskriptsidor för tryckningen. De 3 volymerna finns nu färdiga,

se annonssidorna. Stavnäs vigde och döde samt Värmskog födde, vigde och döde ligger nu i tur att ges ut.

Detta är ett av många exempel på vad lagarbete innebär. Den som kan och vill läsa gammal handskrift gör detta. Strategin med programhantering och inte minst val av dataprogram, utskrift och tryckteknik kräver specialkunskaper av annan art.

Värmlands Släktforskarförening inriktar sig bland annat på att ge ut forskningsresultat. Men kontakta föreningen först innan Du börjar skriva av kyrkböcker. Arbetet med just Din församling kanske redan är gjort. Vi har ett antal värmlandsförsamlingar som finns i färdiga manuskript men som inte tiden räckt till för utgivning av.

Harald Persson

Gästgivarättlingarna från Everlöv

Britta Johansson i Långserud har sänt in nedanstående poem av signaturen WERP, hämtad ur Per G Nilssons bok "Gästgivarättlingarna från Everlöv".

Farfars Farfar i kyrkboken gömd förblir inte längre okänd och glömd. Mormors Mormor från flydda dar blir inte längre som skuggestalt kvar. Ur-farbröder görs materiella och forntids mamseller blir aktuella. I vår flyktiga tid känner nämligen vi ett nostalgiskt behov av genealogi. När vi tycker oss sakna mark under fötterna plöjer vi fram ur arkiven rötterna.

Britta Johansson, Långserud

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

AnRopet 1996:4 (StorStockholms Genealogiska Förening) På två sidor i detta nummer redogörs för "Nya böcker om Värmland".

Diskulogen okt 1996 (Föreningen DIS) Efterlysning avseende Fryksände (Johan Berggren).

Gränsposten okt 1996 (Gränsbygdens Släktforskare i Dalsland, Bohuslän och Östfold) Efterlysning av släkten Björnfeldt på Mårbacka, Östra Ämtervik.

JIS-nytt sept 1996 (Jämtlands läns släktforskarförening) *Sten Jacobsson* har skrivit en bok "Långväga" som handlar om arbetsvandrande värmlänningar i Härjedalen. Dessa finns även i en databas.

Næverkonten 1996:3 (Åsnes Finnskog Historielag) "Lina Martinsdatter Holtet, f Ramsli og hennes aner (2)" av *Rolf Rønning*.

Näverluren 1996:3 (Värmlands Hembygdsförbund) "Amerikabrevet". Skrivet av *Christofer Pettersson* från Rämnen f 1821, som utvandrade 1868 med hustru och tre barn till Kansas.

Släkt-Eken 1996:3 (Blekinge Släktforskarförening) I "Släkttradition och verklighet" skriver *Mikael Lejdeby* bland annat om sina anfäder i Syslebäck (Honkainen) och Vitsand.

Släkthistoriskt Forum 1996:4 (Sveriges Släktforskarförbund) I "Stamma 1996" avslöjar *Elisabeth Thorsell* att hon håller på att bygga upp en databas med folk från Nordmarks socken. Detta nummer innehåller efterlysningar berörande Grava, Hammarö, Nedre Ullerud (Arnästorps, Dejefors) och Stora Kil.

Släkt och Hävd 1996:2 (Genealogiska Föreningen) "Handelsmannen Jacob Paulin i Mariestad och hans familj" av *A Dufberg* och *S Wallerstedt*. Handelsmannen Aron Paulin (1759-1810) i Filipstad och Kristinehamn nämns.

Öbrigt

Alingsås Släktforskare aug 1996 (Alingsås Släktforskarförening) Lantmäterihandlingar av *Thor Sjöberg*.

Diskulogen okt 1996 (Föreningen DIS) "Projektet Kyrkböcker on-line"

Gränsposten okt 1996 (Gränsbygdens Släktforskare i Dalsland, Bohuslän och Östfold) "Ur: Lego- Stadga för Husbönder och Tjenstehjon" av *Roland Olsson*.

Hallandsfararers Information sept 1966 (Hallands Genealogiska Förening) "Slå vakt om Din rätt" av *Love Janson* (sekretesslagen).

Medlemstidskrift för Fagersta Släktforskare nr 14 (Sällskapet Släktforskarne) Om Emigrationen från Sverige.

MGF-Nytt 1996:3 (Midälva Genealogiska Förening) "Klockaren i helg och söcken" av *Gunnar Johansson*.

Slekt og Data 1995:3 (DIS-Norge) "1600-tallets kilder" av *Svein Skahjem*.

Våra Rötter 1996:3 (Tjust Släktforskarförening) "Båtsmansliv på 1800-talet" av *Johan Oskar Humbla*.

Västgötageologen 1996:3 (Västgöta Genealogiska Förening) "Torparnas liv och villkor" av *Anna Johansson*.

Boktips

Resor, Östergötland och Varia

"Släktforskarnas årsbok 1996" utgiven av Sveriges Släktforskarförbund, red Håkan Skogsjö, Karlstad 1996, inb, 351 sidor, ill, kartor, källförteckningar, ISBN 91-87676-13-3. Pris medlemmar 240 kr, övriga 365 kr.

Årsboken har tre delar: Resor, Östergötland och Varia. Rubriken "Resor" är något långsökt men det har mindre betydelse. *Bengt Hjord* skriver om bergsrådet Daniel Tilas svenska resesamlingar. Tilas eget register över de orter han besökt återges och här är Värmland rikligt representerat.

Mikael Lejdeby skriver om "1600-talets båtsmän och förflyttningen av flottan till Karlskrona". En något svårsmält uppsats för den som ej är speciellt bekant med ämnet. Men båtsmansforskaren finner här med stor sannolikhet många intressanta uppgifter.

Lars Hallberg skriver om "Svenska katolska präster i USA på 1870-talet". Man läser här med speciellt intresse om svenska katolska familjer i Sverige under 1700- och 1800-talen. Åtminstone jag fick lära mig i skolan att katoliker inte hade något som helst existensberättigande i vårt land på den tiden. Men det var alltså en sanning med modifikationer.

Det är många släktforskare som i sin lokala medlemstidning brukar återge en för länge sedan timad händelse. Men alltför ofta är författaren så inne i sin forskning att han glömmer bort att läsaren inte har samma kunskaper som han själv vad gäller geografiska förhållanden och berörda personers inbördes relationer. Alla vi som skriver om en händelse i gången tid bör noga läsa *Håkan Skogsjö*s uppsats "Stenen som minner om en drunknad löjtnant". Här har vi ett lysande exempel på hur man levandegör historia. Kartor och fotografier bidrar till att läsaren hänger med i händelseförloppet på ett sätt som man ofta saknar i liknande skildringar. Kort sagt: det är så här det skall göras!

Tidningsarkiv i Göteborg

Söker du uppgifter om anor i olika tidningar? Då ska du bege dig till Tidningsarkivet på Vasagatan 2A i Göteborg. De har alla svenska tidningar, från starten fram till idag på mikrofilm.

Arkivet, som tillhör Göteborgs universitet, är öppet för allmänheten och

kostar inget att besöka. Kopiering av film är möjligt och kostar vad en normal kopiering kostar.

Öppet Måndag-torsdag 9-22

Fredag 9-20

Lördag-söndag 10-18

Saxat ur Hallandsfarares Information

Boktips

fortsättning från sida 21

”Med rötter i Centraleuropa” heter *Carl Szabads* uppsats. Författaren berättar på ett medryckande och spännande sätt om sina släktforskarresor till Rumänien och Frankrike.

Årsbokens östgötadel inleds med en uppsats om ”Borgmästarval i 1600-talets Söderköping” av *Björn Helmfrid*. En matnyttig berättelse för alla som har anfäder bland borgerskapet. Författaren beskriver bland annat hur statsmakterna blandade sig i valet av borgmästare.

Bo Lindwall bekräftar sin ställning som produktiv och framstående släktforskare i ”Tage Danielssons förfäder”. Författaren redovisar 39 sidor (12 generationer) med anfäder till den kände östgöten. Ett mycket gediget arbete.

Jan Liedgrens (+) uppsats heter ”Plock ur min farfars antavla”. En bra rubrik för det är litet småplock.

De flesta är väl vid det här laget med anledning av emigrationsåret ganska mätta på berättelser om utvandrare. Trots detta lyckas *Elisabeth Thorsell* ytterligare fånga läsaren med ”Utvandring från Östergötland”.

Olle Elm skriver om ”Tre släkter från Kisa, Nyman/Nyberg, Jern med Vernsten & Sparf”. Det är en genealogisk uppsats av det klassiska slaget vågar jag påstå. Ett arbete som vittnar om en mycket seriös släktforskare. Den omfattande notapparaten och källförteckningen är av sådant slag som man absolut måste läsa för inte riskera att missa eventuella tips.

Varia inleds med en lång uppsats om ”Johan Bures släktbok över Bureätten - tillkomst och tillförlitlighet” av *Urban Sikeborg*. På ett förtjänstfullt och övertygande sätt reder författaren ut vad som egentligen är myt och vad som är verklighet kring Bureätten. Uppsatsen är en sammanfattning, komplettering och tillrättaläggande av tidigare forskning kring denna släkt till vilken många släktforskare leder tillbaka sina anor. Men nog blir fler sörmlänningar än undertecknad en smula betänksamma då Stenkivista pastorat placeras i Småland och strängnäs-biskopen Zebrozyntius får sitt namn stavat ”Zäbråzyntius”! Är det några nya stavningsregler inom språkvetenskapen

som språksekreteraren Sikeborg tillämpar?

Pontus Möller skriver om ”Jonas Sundel, rikshistoriografen som gick upp i rök”. Författaren berättar om hur han vaskat fram en bortglömd ”kändis” från 1600-talet. Som vanligt skriver f d riddarhusgenealogen elegant och med glimten i ögat.

Ingeborg Brunkhorst redogör för en lång process ur Höks härads dombok titulerad ”Mordbranden i Ränneslöv”. Hon visar hur mordbrännaren klarade sig undan straff genom att blåneka. Slutligen underhåller *Olof Cronberg* läsaren med en uppsats om oxhandlaren Anders Brun i Vimmerby. En del forskningstips serveras tillsammans med inblickar i den omfattande småländska oxhandeln.

Lars-Gunnar Sander

Dagboksanteckningar från Ekshärad ”Andreas Piscator och Bengt Piscator. Anteckningar 1700-1758” bearbetade av *Mats Hellgren*. Karlstad 1996, häftad, 186 sidor, ill, kartor, personregister. Kan köpas från Värmlands Släktforskarförening, se annons.

Det här är almanacksanteckningar som är skrivna av två kyrkoherdar i Ekshärad, far och son. Originalen finns spridda på olika arkiv. Men Mats Hellgren i Göteborg har nu bearbetat dem, sammanfört dem i en bok och därmed gjort dem lättillgängliga för en större läsekrets varibland Ekshärads-forskarna bör vara självskrivna.

Bengt Piscators handstil är bara cirka 1 mm hög varför läsning och tolkning av densamma torde vara en aktningvärd prestation. Andreas Piscators anteckningar är från åren 1700-1717. Det är ofta korta noteringar om väderlek, ämbetsförrättningar, resor och speciella händelser. De är dock inte kontinuerligt förda. Ibland fördes anteckningarna dag för dag men det kunde även vara veckor innan nästa notis gjordes.

Sonen Bengts anteckningar är från två år, 1753 och 1758. De är betydligt noggrannare. De fördes för varje dag och handlar om familjetilldragelser, gäster, resor, ämbetsförrättningar, avgångna och

erhållna brev, arbeten på jordbruket samt väderleken. Man får här en ganska god bild av hur en kyrkoherdes liv kunde te sig under 1700-talet. Personregistren omfattar fjorton sidor och här kan säkert en och annan värmländsk släktforskare finna någon anfader eller anmoder.

Lars-Gunnar Sander

Finska rötter i Mangskog

”Finnättlingar från Slobyn, Del I Jertrud Michelsdotter” av *Kenneth Larsson*. Förlaget Ancenstor, Arvika 1996, inb, 430 sid, ill, kartor, ort- och personregister, ISBN 91-9-721944-4.

Närmare 8000 personer redovisar Kenneth Larsson, giganten inom värmländsk släktforskning, i denna släktutredning. Det är ättlingar till Mangskogsfinnen Jöran Simonsson och med dem ingifta personer som spårats upp. Ändå är detta bara första delen. Del II och del III är på gång.

I förordet säger författaren att boken inte i första hand är gjord för dagens läsare utan i stället tänkt som en uppslagsbok för kommande generationer. Men jag tror nog att dagens läsare med största förtjusning kommer att använda verket som uppslagsbok, ungefär som en del läser taxeringskalendern. Nyfikna på vår nästa är vi väl alla mer eller mindre. Här kan man ju hitta folk som man är släkt med, känner och kanske framför allt har känt. För varje ättling finns en kort notis om äktenskap, samboförhållande, barn, sysselsättning, bosättning mm.

På några korta rader lyckas författaren ganska väl karaktärisera en person. Här kan man till exempel läsa om det gamla paret som bodde intill en telemast och var tvungna att bära hjälm både utomhus och inomhus till skydd mot nedfallande is! Eller finnättlingen som är ingift i en känd adelssläkt och tillsammans med maken arbetar som missionärer i Sibirien av alla ställen.

Kändisar kan man också finna här. Vid en hastig genombläddring stötte jag på Håkan Hagegård (men varför kallas han sångare och inte operasångare?) och Kjell Alinge, enligt min mening världens roligaste radiopratare. Namn- och ort-

Boktips**fortsättning från sida 22**

registren är föredömliga. Dock har jag en liten anmärkning beträffande ortregistret. Sockennamnen borde ha försetts med länstillhörighet. Ett Floda t ex finns i D och W, Kila i D,S och U samt Länna i C och D. Ej heller i texten framgår det vilket Floda eller Länna som avses

Men utan tvekan är detta verk, omfattande elva generationer, ett utomordentligt uppslagsverk för släktforskarna. Så snart dessa börjar utnyttja boken är jag rädd för att författaren blir överhopad med frågor om när del II och III kommer ut.

Lars-Gunnar Sander

Svenskamerikanska kändisantavlor

"24 Famous Swedish Americans and their Ancestors. A Collection of Ancestor Tables". *Ed. Bo Lindwall*. Sveriges Släktforskarförbund, Stockholm 1996, 284 sid, ill, ort- och personregister, ISBN 91-87676-17-6. Säljes genom förbundet, se prislista i Släkthistoriskt Forum. Släktforskarförbundet uppmärksammar Migrationsåret 1996 genom att ge ut en trevlig bok med 24 svenskamerikanska kändisantavlor. Boken är riktad främst till en amerikansk publik, och språket är engelska.

Boken ger tips för amerikaner som vill finna svenska ursprung. Läsaren informerar om svenskt källmaterial, namnskick och arkivväsen. Persongalleriet bland antavlornas probander är mycket blandat. Här finns en uppfinnare, tre författare, två nobelpristagare, en presidenthustru, flera film- och TV-stjärnor med flera. Alla är inte 100 % svenskättlingar, varför dessas antavlor inte publiceras i sin helhet. För serietecknaren Bud Grace redovisas till exempel endast hans farmors fäderne. Grace vill inte tillkännage sin ålder, han anges som född 25 januari 19xx. Författaren Carl Sandburg härstammar från Erik XIV via en dotter vars mor var frillan Agda Persdotter.

Jag skall här kort beröra de antavlor som har värmländskt innehåll. Månfaren Buzz Aldrin härstammar på fädernet från smedsläkten Aldrin i Norra Råda, men har också djupa rötter i Sunne, Lysvik, Fryksände, Ekshärad och Dalby. Författaren Ray Bradbury har rötter i Dalarna med utlöpare i Gåsborn. Affärsmannen Curtis Carlsons farmor var född i Svenstorp i Sunne och hennes anor finns i denna socken samt i Östra Ämtervik. Uppfinnaren John Ericsson var som alla vet född i Långbanshyttan i Färnebo och hans förfäder har också bott

i denna bygd sedan 1500-talet.

Filmstjärnan Melaine Griffith (tidigare gift med Don Johnson) har anor i Västergötland och på Dal och överraskande nog i Smärslid i Tveta. Förmodligen var hennes förfäder bekanta med recensentens f m m mf, Sven Smerström, som var soldat i Smärslid vid denna tid.

Högsta domstolens ordförande (Chief justice) William H Rehnquist utnämndes till årets svenskamerikan 1993 och besökte då Sverige och sin farfars födelseplats i Lene, Frykerud. Längre tillbaka finns anorna också i Boda, Grums och Brunskog. Rehnquist kan också räkna sin härstamning från kyrkoherdar i Brunskog på 1600-talet. Rehnquist torde vi få se på TV vid presidentinstallationen i januari.

Utarbetandet av antavlorna har varit ett lagarbete mellan olika forskare, de flesta välkända namn för läsare av Släkthistoriskt Forum. Arne Linnarud i Karlstad har utrett släkter i Sunne. Boken är en idealisk gåva till släkten i Amerika, men är också mycket givande för svenskar i Sverige. Kanske du har gemensamma anor med någon av dessa kändisar?

Carl-Johan Ivarsson, Säffle

Om "mäster Giöra" Aldrin

I The Bridge-Emigranten nr 3 1970 årg 2, är skrivet "Göran Andersson Aldrin kom år 1736 till Geijersholm tillsammans med sin familj i samband med att den hammaren byggts. Han vigdes 1732 i Ransäter vid Christina Catharina Henriksdotter Gevert. Hon kom sannolikt till Ransäter från Gullspång och fadern torde ha varit Henrik Andersson Gevert som var mästern vid Årås bruk i Södra Råda. Varifrån Göran kom är däremot okänt."

Efter förfrågningar från bland andra mig närboende Aldrinare som vill veta

sina rötter, beslöt jag göra ett försök att hitta rätt Göran med hustru Catharina längre bakåt i tiden.

Födelseboken i Alsters socken har: "1709 den 2 januari föddes hammarsmeden Anders Hindrikssons och hustru Elin Jönsdotters barn vid Gunneruds bruk, döpt af Cappellanen samma dag vid namn Giöran. Faddrar: patron herr Anders Åman, handelsmannen herr Abraham Ek i Karlstad, madame Anna Carlberg, madame Maria Knöppel."

Tidigare forskare tror att namnet Aldrin kan vara taget efter en värmländsk

ort som börjar på Al eller Ald. Därför sökte jag på Alster.

I samband med inflyttningen till Stjärnsfors får Göran Andersson med familjen "för första gången familjenamnet Aldrin noterat i bruksböckerna". Detta var i januari 1751. Mellan åren 1709 och 1751 kallades han Göran Andersson. Från år 1701 finns Anders Hindriksson med hustru Elin Jönsdotter i Gunneruds bruk, Alster såsom fadder vid barndop. Deras egna barn är födda

Fortsättning sida 24

Göran Aldrin fortsättning från sida 23

där och har namnen Petter 1704, Jöns 1707 och Göran 1709. Alla barnen har samma faddrar. Nämnde Jöns född 1707 är själv fadder till ett av Görans barn i Geijersholm år 1739.

Anders Hindriksson och Elin Jönsdotter vigdes i Alster 26 oktober 1699 vid Gunneruds bruk. Anders var hammarsmed vid Gunneruds bruk. Vid slutet av 1600-talet fanns vid Alsters järnbruk smeden Olof Gris och vid Gunneruds bruk Carl Gris och Gewert, vilket namn även Görans hustru bär.

Ur Ransätters vigselbok: "1732 12 mai, drängen Jöran Andersson - pig(an) Catharina Hindriksdotter 50" (morgongåva). I Ransäter förekommer Göran som fadder 1727 tillsammans med Joh Abrahamsson "Giöran Andersson på Nedre Ransätters bruk", 1727 tillsammans med Joh Abrahamsson "dr(ängen) Jöran Andersson", 1731 tillsammans med mästare Joh Abrahamsson, Hendrik Adamsson, Erik Hindriksson, "Giöran Andersson".

Nu finns även Catharina Hidriksdotter bland faddrar i Ransäter år 1731 "Catharina Hendriksdotter" tillsammans med Hend:(rick) Adamsson och Erik Hindriksson.

Vidare forskning leder till Visnums socken och Jonsbols bruk. Mästaren heter Erik Gäfvert år 1735. Göran kallas "mästersven". Förste sonen Henrik född 1733 på okänd ort. I Visnum 1733-40. Här föds andre sonen Andreas/Anders år 1736 vid Björneborg. "Mästersven Göran Andersson fått pass på Uddeholm den 28 sept 1736, hustru Catharina Hendriksdotter." Samma år i Visnum, "Björneborgs hammare: Henric Adamsson Gevert med hustru - - - fått pass på Uddeholm 28/9 1736". År 1736 bor familjen vid Geijersholm, Norra Råda, och Göran kallas "mäster". Här föds Göran Anderssons och hustru Catharina Hendriksdotter Geverts 10 barn varav två söner med namnet Adam dör som späda. Göran är "död af olyckelig stöt" den 1772 7/12 i Stjernfors, Norra Råda.

Om Catharina: Ur födelseboken i Amnehärad, Skaraborgs län: "1703 29 april, Hindricks vid Hammaren barn Catharina. Faddrar Mattias hammarsmed - - - i lilla Åhråhs, hustru

Catharina Wollyn." Catharinas föräldrar vigdes i Amnehärad: "1703 18 januari hammarsmedsgesällen Hindrick Adamsson Gäfvert och Ellika Eriksdotter". Enligt en anteckning var Henrik Gefwert hammarsmedsmästare vid Ribbingsfors bruk, född omkring 1680 och död någon gång mellan 1746 och 1750. Catharina dog 1773 15/1 i Norra Råda. Hennes mor Ellika Eriksdotter dog 1743 20/3 också i Norra Råda.

För fadern har jag inte funnit något säkert dödsår. Födelseboken i Amnehärad har även barnen: Maria född 1705 gift Hult, Erik född 1708, Ellika född 1711 gift med mästaremeden Anders Sjöberg, Adam född 1715, Johan född 1717, Abraham född 1722 (här var modern 49 år?). Beträffande alla nämnda faddrar återfinns de hos Geverts i Amnehärad och i Norra Råda vid makarna Aldrins barndop.

Finns det någon släktforskare som håller med mig om födelsetiderna och födelseplatserna för Göran Andersson och Catharina Hendriksdotter Gevert? Vore roligt om jag hittat "rätt".

Janet Leffler, Skoghall

I öknen

Dagen när tiden stod stilla
Solen var borta i töcken
Vindarnas gud
Förvirrad och galen
Med timglasets sand
Förblindade mig

Men min hand ledde mig
Eller du kanske
Hittade mig
Tillsammans vandrade vi
I en värld där minnen
Skymtade som skuggor

Du bländade mig med skönhet
Din röst gav mig
Dina tankar
Sahas ros, vacker och tidlös
Stelnad i tiden
När värmen formade dig

Harald Persson

Sahas ros är en stelnad kristallbildning formad som en ros

Värmland och Kronoberg

Esaias Tegnér's portrait of his daughter, 1782. Original in the collection of the National Museum, Stockholm.

ESAIAS TEGNÉR 1824

Konturensning av L. H. Roos af Hjelmäter.

Kronoberg är jämte Gotland de enda län i landet där vi helt saknar medlemmar. I Växjö sökte vi råda bot på detta genom att erbjuda en liten present till de första kronobergare som anmälde sig som medlemmar.

Men ack vad vi misstog oss! Kontakterna mellan de båda länen i äldre tider synes ha varit obefintliga, eftersom de ej satt några spår efter sig i släktforskar-kretsarna. Men det finns ju i alla fall ett undantag - Esaias Tegnér! Och i detta sammanhang vill vi erinra om att 150-årsminnet av den värmländske skalden och växjöbiskopens död högtidlighölls den 3 november.

Annons

En kyrkoherdes vardag Ekshärad 1700-1758

Andreas och Bengt Piscator, kyrkoherdar, har fört anteckningar om allt som tilldragit sig i prästgården. År 1758 omfattar dag för dag notering. 186 sidor i häftat och limmat A5 häfte med 4-färgsomslag
Av Mats Helligren, Göteborg

Pris SEK 150.00 + porto 19.00
Pris NOK 150.00 + porto 28.00

ANOR SÖKES

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla, som är medlemmar i en släktforskarförening

316. En faster till mig avled för några år sedan och efterlämnade en hel del gamla fotografier, bland annat från Dömlé i Nedre Ullerud, där min farmors far var kusk hos brukspatron Carl-Elis Andersson under sista hälften av 1800-talet. Tyvärr saknade de flesta fotografierna text, men vissa personer har kunnat identifieras. Dock återstår en del att identifiera, bland annat nedanstående två fotografier av "före-och efterkaraktär". Så vitt jag vet har ingen i min egen släkt lidit av en sådan extrem åkomma som syns på bilden tagen hos fotograf Gösta Florman i Karlstad. Jag undrar om någon medlem kan sprida ljus över vem mannen på bilden är. Troligen är han alltså från Dömlé i Nedre Ullerud.

Peter Funke

*Gladiolusgatan 5 G
431 61 Mölndal*

317. Jag söker

a) Uppgifter om föräldrar till **Lars Olofsson** f 17?? i Upperud, Nyed sn, senare bosatt i Nolby och Norra Rådom, samma sn. Tänkbara namn på hans fars sida kan vara Jespersson och Torbjörnsson.

b) Föräldrarna till ovanstående Lars Olofssons hustru **Malin Ivarsdotter**, f 1709 i Upperud. I mantalslängderna finns ett tänkbart namn på fadern, smeden Ivar Andersson vid Molkoms hamrar, men jag har inte hittat några uppgifter om detta i Nyeds födelselängder från denna tid.

Mats Sjökvist

*Götgatan 2, 4 tr
172 30 Sundbyberg*

318. Jag söker upplysningar om gruvbrytaren **Adolph Lindberg** 1753-1794 i Yngshyttan, Färnebo socken. Hans hustru, föräldrarna till båda samt deras barn och familjernas levnadsförhållanden.

Britta Johansson

*Stenbyn Solbacka
661 96 Långserud*

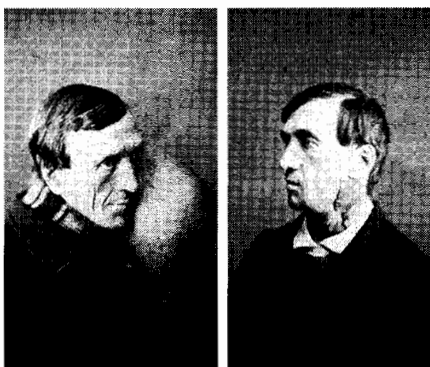

Bild till fråga 316. Vem är denne man?

319. Jag söker uppgifter om glasmästaren **Sven Tingström** i Karlstad. När och var dog han och vad hette hans hustru? Deras dotter, gift med **Martin Dallmer**, överskärare och filtmakare i Karlstad, dog 1772 vid Bråtens soldatboställe i Varnum. På en antavla skriven av Fryxell finns Sven Tingström samt ofullständiga uppgifter om hans förfäder men ingenting om hustrun. Samtidigt vill jag passa på och tacka alla de som svarat på mina tidigare efterlysningar i VärmlandsAnor.

Anna-Lisa Göransson

*Hotellgatan 12, 4 tr
691 31 Karlskoga
Telefon 0586-30609*

320. Jag söker förfäder och syskon till **Per Andersson Stenström**, smed vid Munkforsen i Ransäter, enligt uppgift f 1714 i Ransäter, Ransäter, d 1783 i Ransäter. Gift första gången 1740 med **Marit Olsdotter**, andra gången 1743 med **Lisken Håkansdotter** (1722-1789). Söker även anknytning till **Olof Stenström** (1737-1801), bruksbokhållare i Väse. Hans far **Olof Stenström** d 1759 i Väse.

Gunnar Jonsson

*Älvhagsgatan 25
661 40 Säffle
Telefon/Fax 0533-10559*

Annons

Stavnäs (S) Födde 1687-1920

15490 barn i 3 rimghäftade
volymer. 10 olika sorteringar

Volym 1 1687-1775 266 sid.725 g

Pris SEK 170.00 + porto 58.00

Pris NOK 170.00 + porto 88.00

Volym 2 1776-1850 337 sid.925 g

Pris SEK 200.00 + porto 58.00

Pris NOK 200.00 + porto 88.00

Volym 3 1851-1920 368 sid.975 g

Pris SEK 210.00 + porto 58.00

Pris NOK 210.00 + porto 88.00

Vid samtidig leverans av mer
än 1 volym är portokostnaden
SEK 58.00 NOK 140.00

Av Jan Thimberg, Huddinge

Annons

Namnregister och utdrag

ur domboksprotokoll från olika
delar av landet från 1796

Personregister från 10 olika domstolar (totalt ca 15 700 namn), olika sorteringar

Målbeskrivningar från 29 olika domstolar (totalt 731 sidor)

Domboksutdrag avseende "otillåtna umgängen" från 22 olika län (800 par)

Statistik över "otillåtna umgängen"

"Okänd fader", uppsats, 60 sidor.

Ur domböcker från 51 häradar och städer

"Rätt i Sverige 1796", uppsats, 90 sidor. Ur domböcker från 50 häradar och städer

Detaljerad innehållsförteckning med prislista och beställningssedel sändes mot kr 7:00 i frimärken eller postgiro 567075-7. Granholms Arkivtjänst HB.

Bernhard Granholm

**Ljunggatan 39 C
66432 Grums**

Annons

Norra Råda (S) Födde 1725 - 1769

C:1. Avskrift av 2659 födslar med släktnamnsregister för föräldrar och faddrar jämte ortregister. 110 sidor i A4 format i pryddigt ringbundet häfte.

Av Mats Hellgren, Göteborg

Pris SEK 140.00 + porto 19.00

Pris NOK 140.00 + porto 28.00

Annons

Glava ska leva!

En bok om Ärland Segersten och hans hembygd, hembygdskämpe och stor kulturpersonlighet. Med ett omfattande personregister. Inbunden, 169 sidor.

Glava Hembygdsförening

Pris SEK 225.00 + porto 24.00

Pris NOK 225.00 + porto 56.00

Annons

Trälåtarna

Prämtrafiken mellan Munkfors och Deje under 1800-talets senare del. Nr 2 i Etnografiska sällskapets skriftserie. Häftad, 62 sidor.

Av Bernt Jansson

Pris SEK 60.00 + porto 11.50

Pris NOK 60.00 + porto 18.00

Annons

Mikrokortsläsare säljes

begagnade, ombyggda olika fabrikat skärm 280x360mm

lins 42 ggr förstoring

Pris från 2400.00 + frakt

Andra bildskärmar finns

Ombyggnader utföres

Rullfilmsläsare köpes

Thure Nilsson

Bogesundsgatan 13

256 55 Helsingborg

Telefon 042-29 68 19

Annons

Karlstad (S) Gamla kyrkogården av N F Bergqvist

312 sidor biografier med foton över cirka 550 personer som under 1800-talet gravsatts på denna kyrkogård. Bunden bok, hög kvalitet. Index.

Pris SEK 140.00 + porto 24.00

Pris NOK 140.00 + porto 56.00

Annons

Kila (S) Födde Vigde Döde 1640 - 1699

64 sidor i pryddigt A4 ryggbundet häfte.

Av Gunnar Jonsson, Säffle

Pris SEK 60.00 + porto 11.50

Pris NOK 60.00 + porto 18.00

Annons

Kila (S) Vigde 1689-1900

268 sidor i pryddigt A4 ryggbundet häfte.

Av Gunnar Jonsson, Säffle

Pris SEK 120.00 + porto 24.00

Pris NOK 120.00 + porto 56.00

Annons

Kila (S) Födde Vigde Döde 1700 - 1749

155 sidor i pryddigt A4 ryggbundet häfte.

Av Gunnar Jonsson, Säffle

Pris SEK 90.00 + porto 19.00

Pris NOK 90.00 + porto 28.00

Annons

Kärholmens hemman i Kila socken

En beskrivning av människorna och deras bosättningar från 1600-talet till 1900-talet.

Limmat A5 häfte med 164 sidor

Pris SEK 70.00 + porto 11.50

Pris NOK 70.00 + porto 18.00

Lantmäteriförrättningar hemmanet Kärholmen

Limmat A4 häfte med 96 sidor.

Geometrisk jordeboken 1648

Storskifte inägorna 1779

Storskifte skogsmarken 1789-1795

Storskifte ängar, beteshag 1795

Laga skifte 1835-1836

Pris SEK 70.00 + porto 19.00

Pris NOK 70.00 + porto 28.00

Av Gunnar Jonsson, Säffle

Annons

Garvare och Garverier i Karlstad

Skildrar garveriskråets betydelse för Karlstads utveckling till centralort under 1700- och 1800-talen. Häftad. 35 sidor.

Av övering Sven Rask

Pris SEK 40.00 + porto 3.00

Pris NOK 40.00 + porto 12.00

Annons

Kila (S) Bouppteckningar 1744 - 1859

53 sidor i pryddigt A4 ryggbundet häfte.

Av Gunnar Jonsson, Säffle

Pris SEK 60.00 + porto 11.50

Pris NOK 60.00 + porto 18.00

Annons

Fryksände (S) Födde 1707 - 1765

5877 födda barn sorterade i Datumordning, Faderordning, Moderordning och Ortsordning.

452 sidor i prydlig A4-pärm med register. Datorhantering av materialet medger även andra sorteringsönskemål.

Pris SEK 290.00 + porto 58.00
Pris NOK 290.00 + porto 88.00

Annons

Östmark (S) Födde 1765 - 1820

4611 födda barn sorterade i Datumordning, Faderordning, Moderordning och Ortsordning.

371 sidor i prydlig A4-pärm med register. Datorhantering av materialet medger även andra sorteringsönskemål.

Pris SEK 240.00 + porto 58.00
Pris NOK 240.00 + porto 88.00

Annons

Vitsand (S) Födde 1824 - 1860 Vigde 1824 - 1860

2737 födda barn sorterade i Datumordning, Faderordning, Moderordning och Ortsordning.

534 Vigslar med samma sorteringsordningar.

300 sidor i prydlig A4-pärm med register. Datorhanterat material.

Pris SEK 250.00 + porto 58.00
Pris NOK 250.00 + porto 88.00

Där inte annat anges sker beställning via postgiro

SEK Sverige 46 96 60-5

NOK Norge 0806 1944339

Annons

Utökad upplaga

Värmlands Släktforsarkatalog 1996

182 forskare som forskar på släkter och orter i Värmland. Ersätter 1995 års Värmlandsforskare. Med Ortregister, Släkregister och Specialregister. Kartor över Värmland visande församlingar och härader.

82 sidor i förstärkt ryggbundet häfte med förteckning på arkiven i Värmland jämte litteraturlista och förteckning över kända register.

Pris SEK 60.00 + porto 11.50
Pris NOK 60.00 + porto 18.00

Annons

Värmlands Ortregister

Över 4.700 hemman och hemmanstorp är samlade i ett 68 sidors register med hänvisning till socken, härad, jordnatur och mantal. Jordboken omspannar tiden från Gustav Vasas 1500-tal intill 1931 när fastighetsregister tog över registreringsansvar. Kartor församlingar och härader.

Av Gunnar Jonsson, Säffle.

Pris SEK 40.00 + porto 11.50
Pris NOK 40.00 + porto 18.00

Annons

Dalslands Ortregister

Cirka 2.500 hemman och hemmanstorp är samlade i ett 38 sidors register med hänvisning till socken, härad, jordnatur och mantal. Jordboken omspannar tiden från Gustav Vasas 1500-tal intill 1931 när fastighetsregister tog över registreringsansvar. Kartor församlingar och härader.

Av Gunnar Jonsson, Säffle.

Pris SEK 40.00 + porto 11.50
Pris NOK 40.00 + porto 18.00

Annons

Sunne (S) Födde Vigde Döda 1669 - 1721

160 sidor återgivna bokstavstroget. Därför lämplig som egen lärobok. Med tabeller, diagram över befolkningsutvecklingen m m.

Av Arne Linnarud, Karlstad

Pris SEK 140.00 + porto 19.00
Pris NOK 140.00 + porto 28.00

Annons

Ekshärad (S) Födde 1665 - 1722

C:1. 1816 barn sorterade i Datum-, Fader-, Moder- och Ortordning. Dessutom cirka 8000 faddrar i datumordning

Av Mats Hellgren, Göteborg

Pris SEK 250.00 + porto 58.00
Pris NOK 250.00 + porto 88.00

Annons

Ekshärad (S) Födde 1723 - 1799

C:2. Avskrift av 5649 födslar med släktnamnsregister för föräldrar och faddrar. 100 sidor i A4 format i prydligt ringbundet häfte.

Av Mats Hellgren, Göteborg

Pris SEK 140.00 + porto 19.00
Pris NOK 140.00 + porto 28.00

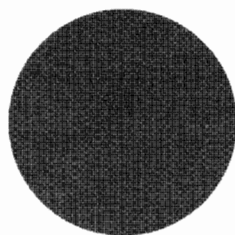
Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning retur
med den nya adressen till:
Värmlands Släktforskarförening
c/o Harald Persson
Malmtorgsgatan 18
653 40 KARLSTAD

B

Föreningsbrev

Nu är det grönt
att trycka på

KNAPPEN

Ramgatan 7 • Box 2149 • 650 02 KARLSTAD • Tel. 054-15 66 75

Värmlands mesta fullservicetryckeri!